

Nurmijärvi

Arviointikertomus 2023

**Tarkastuslautakunta
Nurmijärven kunta**

Sisällysluettelo

1.	Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan katsaus	3
2.	Tarkastuslautakunnan toiminta	5
3.	Edellisen vuoden arviointikertomuksen käsittely ja toimenpiteet	6
4.	Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	7
5.	Investointien toteutuminen	46
6.	Henkilöstö	48
7.	Arvioinnin painopistealueisiin liittyvät ja muut havainnot	49
8.	Liikelaistosten taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	51
9.	Kuntakonserni ja omistajaohjaus	55
10.	Yhteenvedo havainnoista ja suosituksista	58
11.	Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle	59

1. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan katsaus

Tilinpäätös vuosi 2023 on ollut sisällöltään vaiherikas ja tapahtumiltaan värikäs. Talouden tunnusluvut ja sisältö elivät koko vuoden ajan. Loppuvuoden osavuositarkastukset osoittivat tulevan tilinpäätöksen tuloksen muodostuvan paremmaksi talousarvion lähtötilanteeseen nähden. Tilinpäätös on hyvä monien myönteisten kertaerien ja maakauppojen myötä. Tulos mahdollisti investointivaroituksen käytön ja poistojen lisäämisen.

Nuuka-ohjelman päivittäminen suoritettiin vuonna 2023. Nuuka-ohjelmaan nimetty ohjausryhmä, yhdessä alakohtaisten työryhmien kanssa, valmisteli esitystä valtuustolle konsultin avulla. Työryhmät kahlasivat kunnan toiminnat ja kulurakenteen läpi. Työskentelyn tuloksena ohjausryhmä laati valtuustolle esityksen toimista talouden sopeuttamiseksi. Kesäkuussa valtuusto käsitteli ohjausryhmän laatiman pohjaesityksen. Käsittelyn jälkeen valtuusto hyväksyi esityksen jatkotoimiksi talouden sopeuttamiseksi. Päätökseen liittyy supistuksia ja leikkauksia. Se osa, joka kohdentuu lapsiin, nuoriin ja ikääntyvään väestöön huolestuttaa. Toivottavasti päätöksen seurauksena ei eriarvoisuus kasva, eikä ikävät lieveilmiöt, kuten järjestysthäiriöt, pahoinvointi ja ilkkivalta, lisäänty.

Kunnassa on vireillä lukuisia hankkeita, jotka kohdentuvat eri toimintoihin. Suurimmat kohteet ovat päivähoitossa ja kouluissa. Tarve tilojen uudisrakentamiselle, peruskorjaukselle ja väistötilojen hankintaan on iso. Hankkeiden laaja-alaisuus on synnyttänyt keskustelua tavasta, jolla niitä voitaisiin hallinnoida kokonaisvaltaisesti selkeämmin. Niistä on suositeltavaa harkita perustettavan projekteja, sillä projektiohjauksen kautta saataisiin selkeämpi näkemys kokonaisuudesta. Samalla tullee esille hankesuunnitelmaan mahdollisesti liittyvä päivitystarve ja muut mahdolliset oheistarpeet, jotka tulee huomioida hankkeessa. Tällöin syntyisi käsitys kokonaishinnasta ja taloudellisista vaikutuksista rahoitukseen.

Vuonna 2023 on aloitettu valmistelu TE-palvelujen siirrosta kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta. Valmisteltavia toimenpiteitä on laitettu alkuun ja osasta on jo päätöksiä. Aikataulu on haasteellinen, sillä selvitettävien asioiden määrä on suuri. Nurmijärven kohdalla tulee saada palvelupiste kunnan alueelle sekä parantaa yrittäjien ja työtä hakevien henkilöiden kohtaamista. Samalla tavoitteena on alentaa pitkäaikaistyöttömyydestä johtuvia kunnalle tulevia sakkomaksuja. Työttömyyskorvausten muutos lisää painetta muutoksen onnistumiselle.

Hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa täysipainoisesti purettiin Keusoten kuntayhtymä. Tähän liittyen tilinpäätökseen tuli ehdollinen päätös tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä. Toivottavaa on, että viranomaisratkaisu valmistuisi, jotta asia voitaisiin käsitellä niiden osalta loppuun.

Hyvinvointialueen tulevaa päätöstä palveluverkosta ja palveluista Nurmijärvellä on syytä seurata tarkasti. Säästöpainotus talouden tasapainottamiseksi alueella tulevan kolmen vuoden aikana ovat mittavat. Käytetäänkö hyvinvointialue nykyisiä tiloja ja missä laajuudessa. Muutoksia on todennäköisesti tulossa. Lähipalvelujen säilyminen on toivottavaa, ettei kaikkea palvelua keskitetä kunnan ulkopuolelle. Tulevat toimet heijastuvat myös kunnan talouteen, suuremmalta osalta nyt hyvinvointialueen käyttämien tilojen rahoitusvastuusiin. Kunnan ylläpitämälle joukkoliikenteelle kohdentuu myös paineita, jotta voidaan päästä palvelujen luo ilman omaa autoa. Tälläkin hetkellä on tarvetta arvioida sisäisen liikenteen palvelun tasoa ja tarjontaa.

Henkilöstöhallinnossa on tapahtunut myönteinen kehitys vakanssien täytössä. Avoimiin tehtäviin on löytynyt tekijöitä. Tämä toivottavasti tasaa työkuormaa työyhteisöjen sisällä ja parantaa työssä jaksamista. Samalla saadaan paremmin vietyä hankkeita eteenpäin. Kilpailu osaavasta työvoimasta kiristyy koko ajan.

Nurmijärvi

kuntien välillä. Hyvä johtaminen ja työilmapiiri edistää työvoiman vetovoimaa ja pitovoimaa eli henkilöstön saatavuutta ja työssä jaksamista.

Kiinteistöjen salkutus ja käyttötarpeet on inventoitu ja arvioitu. Tämän tuloksena muutamia kiinteistöjä on jo purettu ja joitakin saatu myytyä. Näiltä osin on saatu helpotusta kiinteistökuluihin taloudessa. Tavoitteena poistettavien kiinteistöjen kohdalla on päästä eroon taloutta rasittavista kuluista. Säästökeskuksen kohdalla tämä tavoite ei toteutunut; alaskirjaus, myyntitappio ja sitoumukset ovat pitkäaikaisia, jolloin kunnan käyttötalouteen muodostuu vuosiksi kiinteä menoerä.

Maanhankinnasta tulee pitää huolta, erityisesti työpaikka-alueiden kohdalla. Vuonna 2023 tapahtuneet teollisuusalueiden suuret maakaupat ja tulevat aluevaraukset ovat pienentäneet tonttivarantoa. Asuinalueiden kohdalla talouden taantuma toi tullessaan rauhallisemman vaiheen ja sen myötä tonttivarantoa on paremmin. Tilanne saattaa kuitenkin muuttua nopeastikin. Valmistuotantoa ja muuta rakennuskantaa on tyhjillään. Tyhjien asuntojen myymättömyys heijastuu myös kunnan väkiluvun kehitykseen. Tästä huolimatta on syytä pitää yllä kaavallista valmiutta niin uusilla kuin täydennysrakentamisen alueilla. Kunnallistekniikan rakentamisesta tulee päättää erikseen.

Tilinpäätöksen arviointi valtuustolle nykymuodossaan on haasteellinen talousarviossa asetettujen tavoitteiden runsaan määrän takia. Niiden toteutumisen todentaminen suoraan tilinpäätöksestä vaatii taustaineiston selvittämisen. Lisäksi osa tavoitteista jakaantuu usealle hallinnon alueelle. Valtuuston talousarvion käsittelyn yhteydessä olisi jatkossa hyvä määritellä painavat, mitattavat tavoitteet. Arvioinnin kannalta mitattavat tavoitteet ja toimenpiteet antaisivat selkeämmän tilannekuvan tavoitteen toteutumisesta.

Vuoden 2023 tilinpäätös on poikkeuksellinen tulokseltaan. Tulevaisuus ei kuitenkaan näytä yhtä ruusuiselta. Talouteen liittyvät menopaineet ovat kasvukäyrällä. Investointien suuri määrä lisää paineita lainakannan merkittävälle kasvulle. Samalla uusien lainojen korko on korkeampi kuin olemassa olevien. Onneksi korkotaso näyttäisi olevan rauhoittumassa ja laskusuunnassa. Käyttötalousmenojen kehitystä on syytä myös seurata. Lisämauste seuraa valtion toimesta kunnille suunnatuista lisävelvoitteista ja tulojen leikkauksista. Vyörytserien seuranta ja niiden mahdollinen perintä saattaa tuoda yllätyksiä, esim. sote siirtokorvausten takaisinperintä.

Haasteista huolimatta koen, että Nurmijärvi on hyvin elinvoimainen kunta, kunhan pidetään huolta hyvin toimivasta yhteistyöstä. Tilinpäätöksen myönteisestä ja hyvästä tuloksesta kiitos viranhaltijoille ja työntekijöille.

Hannu Toikkanen

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. Tarkastuslautakunnan toiminta

Valtuuston toimikaudekseen valitsema tarkastuslautakunta vastaa kuntalain 121 ja 125 §:n nojalla kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä tarkastusta koskevien asioiden valmistelusta. Lautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet on valittu toimikausille 2021–2025. Vuonna 2023 lautakunnassa on toiminut:

Jäsen

Hannu Toikkanen, pj.

Jukka Anttila, vpj.

Pinja Alanne

Tiina Halonen

Tuulia Paulanto

Jari Salminen

Osmo Suominen

Varajäsen

Petteri Pavas

Esa Lahtela

Marina Virkunen

Zebider Wirman

Anita Elki

Jaana Diakite

Erkki Rantanen

Kunnan toimintojen arviointia suoritettiin seuraamalla toimielinten päätöksentekoa ja kuulemalla kunnanjohtajaa, talousjohtajaa, hallintojohtajaa ja toimialojen johtavia viranhaltijoita sekä muita vastuuhenkilöitä. Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2023 yhteensä 13 kertaa. Lautakunnan vuoden 2023 työohjelman mukaan arvioinnin painopistealueiksi asetettiin:

Koko kunta/ kunnanhallitus:

- Talouden seuranta ja talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutumisen arviointi ja tuottavuuden parantaminen (toimialoittain) sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sosiaali- ja terveystoimi:

- Tehtävien siirtyminen hyvinvointialueelle

Ympäristötoimiala:

- Ympäristötoimialan strategian toteutuminen (tuloksellisuus, tarkoituksenmukaisuus, tavoitteet)
- Ostopalvelut ja niiden kytkeytyminen strategiaan, hankintaprosessi, sopimukset ja niiden sisältö esim. laatumittarit ja niiden valvonta
- Investoinnit: koko kunta, kunnallistekniikka, tieverkko, valtion ja kunnan yhteishankkeet

Omistajaohjaus konserniyhtiöissä ja liikelaitokset:

- Konserniyhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen
- Liikelaitosten toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista arvioidessaan tarkastuslautakunnalla oli käytävissään vuoden 2023 talousarvio ja taloussuunnitelma 2023–2025, vuoden 2023 osavuositarkastukset ja tilinpäätös, strategian toteutuminen ja sen puoliväliarviointi, henkilöstökertomus, tilintarkastajan raportit tilintarkastuksen toteutumisesta, toimielinten pöytäkirjat sekä muut selvitykset ja raportit.

Valtuuston asettamat sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat ensisijaisia arviointikriteerejä. Sitovat tavoitteet on esitetty tilinpäätöksestä erillisessä dokumentissa *Kuntastrategian toteutumisen seuranta ja raportointi, vuosi 2023*. Kuntastrategiaan on tehty myös valtuustokauden 2021–2025 puoliväliarviointi. Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteiden toteutumisen lisäksi myös tavoitteiden asettamista ja toteutumisen seurantaa.

Tarkastuslautakunnan edellisen vuoden arviointikertomuksessa esittämät johtopäätökset ja suositukset sekä organisaatiolta saadut vastaukset ovat myös seurannan kohteena ja osa arviointikriteeristöä. Lisäksi arvioinnissa otetaan huomioon puheenvuorot, jotka on esitetty lautakunnan kokouksissa, kunnan palvelutoiminnasta saadut kokemukset sekä kuntalaisten palautteet.

Valtuuston valitsemana tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab ja vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Mikko Luoma. Tarkastuslautakunnan sihteereinä ovat toimineet Anne Salminen ja Janne Ritari. Tilintarkastaja on esitellyt lautakunnalle tilikauden tilintarkastussuunnitelman, puolivuosisraportin ja loppuraportin sekä antanut tilintarkastuskertomuksen.

3. Edellisen vuoden arviointikertomuksen käsittely ja toimenpiteet

Valtuusto velvoitti 31.5.2023 kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään tarkastuslautakunnan vuoden 2022 arviointikertomuksen ja raportoimaan valtuustolle vuoden 2023 aikana kertomuksen aiheuttamista toimenpiteistä. Toimielinten ja viranhaltijoiden vastineista on koottu yhteenveto, joka on käsitelty valtuustossa 13.12.2023

Tarkastuslautakunta on käynyt läpi toimialojen vastineet lautakunnan havaintoihin ja toteaa, että vastineissa on pääosin asianmukaisesti selvitetty arviointikertomuksessa olevat huomiot ja mahdolliset toimenpiteet.

4. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Nurmijärven kunnanvaltuusto hyväksyi 23.3.2022 kuntastrategian 2022–2030, jonka pohjalta kunnan tavoitteet asetettiin vuodelle 2023 talousarviossa. Nurmijärven kunnan visiona on *Paremmat arjen ilmiö* ja toimintaperiaatteina ovat asukas- ja asiakaslähtöisyys, vastuullisuus ja rohkeus. Kunnan strategiassa on kolme suurempaa eri osa-aluetta:

1. Hyvinvoiva Nurmijärvi
2. Turvallisen ja monipuolisen asumisen Nurmijärvi
3. Elinvoimaisten elinkeinon Nurmijärvi

Strategisten linjausten pohjalta kunnan toiminnalle on asetettu poikkeuksellisen paljon sitovia tavoitteita.

4.1 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

4.1.1 Sosiaali- ja terveystaloudet

Sosiaali- ja terveystaloudet (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	Muutos	TA+ muutos	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama-%
Toimintatuotot	1	0	0	0	5	5	100 %
Toimintakulut	-139 436	-120	0	-120	-411	-291	41 %
Toimintakate	-139 285	-120	0	-120	-406	286	42 %

Sote-uudistuksen perusteella Keski-Uudenmaan sotekuntayhtymän (Keusote) tehtävät ja niitä hoitava henkilöstö sekä Keusoten omaisuus on siirtynyt Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023 lukien. Keusoten kuntayhtymä on purettu purkusopimuksen mukaisesti 1.5.2023. Vuoden 2023 talousarvioon on varattu 120 000 euroa määrärahaa Keusoten kustannuksiin, mutta aiempien vuosien kustannuksia, jotka eivät olleet tiedossa vuoden 2022 tilinpäätöksen aikaan, on kirjautunut tilikaudelle arvioitua enemmän.

Keski-Uudenmaan sotekuntayhtymän tilinpäätöksessä 2022 todettiin, että Itä-Uudenmaan poliisi tutkii petosrikoskokonaisuutta, josta voi mahdollisesti seurata kuntayhtymälle taloudellisia vaikutuksia. Tilinpäätöksessä asian käsittely on ollut tutkintavaiheessa eikä euromääräisiä vaikutuksia ole voinut arvioida. Vuoden 2022 tili- ja vastuuvapausasia on Keski-Uudenmaan sotekuntayhtymän näiden osalta vielä kesken, sillä päätöstä ei ole tullut.

4.1.2 Konsernitaloudet

Konsernitaloudet (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	Muutos	TA+ muutos	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama-%
Toimintatuotot	2 582	2 471	6	2 471	2 590	119	5 %
Toimintakulut	-13 617	-15 146	-1 310	-16 458	-16 308	148	1 %
Toimintakate	-11 035	-12 675	-1 310	-13 985	-13 718	267	2 %

Nurmijärvi

Kokonaisuudessaan konsernipalvelujen toimintakate toteutui lähes 270 000 euroa alle muutetun talousarvion. Toimintatuotot toteutuivat lähes 120 000 euroa talousarviota suurempina ja toimintakulut puolestaan alittivat talousarvion noin 150 000 euroa. Toimintakuluissa merkittävimmin alittuivat henkilöstökulut ja muut toimintakulut puolestaan toteutuivat arvioitua suurempina.

4.1.3 Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	Muutos	TA+ muutos	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama-%
Toimintatuotot	7 408	6 105	910	7 015	7 811	796	11 %
Toimintakulut	-106 360	-108 906	-2 867	-111 773	-111 290	483	0 %
Toimintakate	-98 951	-102 801	-1 957	-104 758	-103 479	1 279	-1 %

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan muutetun talousarvion toimintakate alittui 1 278 564 euroa. Toimintatuotot ylittyivät 795 629 euroa. Ylitys johtui budjetoitua suuremmista kotikuntakorvauksista ja eri hankkeisiin tulleista suuremmista erillisistä valtionavustuksista. Toimintakulut alittuivat 482 936 euroa. Toimintakulujen alitus johtui aineisiin, tarvikkeisiin ja tavarihin ja muihin toimintakuluihin varattujen määrärahojen alittumisesta sekä yksityisen hoidon tuen ja sen kuntalisän kustannusten alittumisesta.

4.1.4 Ympäristötoimiala

Ympäristötoimiala (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	Muutos	TA+ muutos	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama-%
Toimintatuotot	36 719	36 453	10 040	46 493	47 843	1 350	3 %
Toimintakulut	-36 190	-31 788	-1 170	-32 958	-33 885	-927	-3 %
Toimintakate	2 390	4 665	9 520	14 185	14 496	312	2 %

Toimialan toimintakate toteutui noin 0,3 milj. euroa muutettua talousarvioita parempana ja 9,8 milj. euroa parempana alkuperäiseen talousarvioon nähden johtuen pääosin Kesko Oyj:n tonttikaupan toteutumisesta. Toimintatuotot toteutuivat noin 1,4 milj. euroa korkeampina ja toimintakulut 0,9 milj. euroa korkeampina muutettuun talousarvioon nähden. Teknisen keskuksen toimintakate oli noin 0,4 milj. euroa muutettua talousarviota heikompi. Koronatilanteen jälkivaikutukset vaikuttivat joukkoliikenteeseen, vuoden 2023 lippujen myynti oli selvästi alle puolet ajasta ennen koronaa.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota, että tilinpäätöksen toteutumaa on verrattu muutettuun talousarvioon. Toteutumaa tulisi myös verrata alkuperäiseen talousarvioon sekä edelliseen vuoteen, jotta saadaan todellinen kokonaiskuva kehityksestä.

4.2 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa on käytetty seuraavia merkintöjä havainnollistamaan tarkastuslautakunnan arviota.

- Tavoite saavutettu
- Tavoite saavutettu osittain
- Tavoitetta ei ole saavutettu
- Tavoitteen saavuttamista ei voida arvioida

4.2.1 Paremmen arjen ilmiö

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso	2023	Tarla
KON	Tyytyväisyys asuinkuntaan	2020: 3,63/5 2022: 3,48/5 <i>Lähde: Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)</i>	3,5/5	●
KON	Kokonaisarvosana Nurmijärven kuntapalveluista (asteikko 4–10)	2020: 7,53/10 2022: 7,21/10 <i>Lähde: Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)</i>	7,36/10	●
KON	Koettu onnellisuus Nurmijärvellä asumisesta	2020: 84 % 2022: 78 % <i>Lähde: Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)</i>	78 %	●
KON	Nurmijärven kunnan kokeminen läheiseksi	2020: 60 % 2022: 54 % <i>Lähde: Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)</i>	53 %	●
KON	Nurmijärven kunnan suosittelu asuinpaikana (suositteluindeksi)	2020: 56/100 2022: 43/100 <i>Lähde: Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)</i>	41/100	●
Vas-tine 1	Strategiassa asetettuja tavoitetasoja ei ole kaikilta osin saavutettu. Tulosten vertailtavuuteen aikaisempien vuosien osalta voi vaikuttaa Kuntapalvelut –tutkimuksen vastaustavan muutos; otannan lisäksi käyttöön on otettu sähköinen avoin kysely v. 2022. Kuntapalvelut -tutkimus toteutetaan seuraavan kerran syksyllä 2024.			

4.2.2 Toimintaperiaatteet

Asukas- ja asiakaslähtöisyys

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso	2023	Tarla
KON	Tyytyväisyys tiedottamiseen ja neuvontaan	2020: 3,46 2022: 3,19/5 <i>Lähde: Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)</i>	3,32/5	●
KON	Kouluarvosana viestinnälle (asteikko 4–10)	2020: 7,3/10 2022: 7,18/10 <i>Lähde: Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)</i>	7,32/10	●

Vastuullisuus (talous)

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso	2023	Tarla
KON	Lainakanta	2021: 217,3 milj. euroa 2022: 227,9 milj. euroa <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	194,2 milj. euroa	●

Nurmijärvi

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso	2023	Tarla
KON	Toiminnan ja investointien rahavirran 5 vuoden kertymä	2021: -59,8 milj. euroa 2022: -51,6 milj. euroa <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	-8,3 milj. euroa	●
KON	Vuosikate suhteessa poistoihin	2021: 188,30 % 2022: 140,4 % <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	190,4 %	●
KON	Toimintakatteen muutos	2021: -3,26 % 2022: 10,42 % <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	-59,52 %	●
KON	Omavaraisuusaste (hyvä > 60 %, huomattava velkaantuneisuus < 50 %)	2021: 35,5 % 2022: 35,5 % <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	41,1 %	●
KON	Kunta on hoitanut talousasiansa hyvin (% kuntalaisista, jotka väittämän kanssa täysin samaa mieltä ja osittain samaa mieltä)	2020: 38 % 2022: 34 % <i>Lähde: Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)</i>	24 %	●
Vas-tine 2	Talouden tunnusluvut ovat kehittyneet vuoden 2023 positiiviseen suuntaan. Positiivista kehitystä selittää poikkeuksellinen vuosi. Kuntalaisten heikentynyttä arvostamaa kunnan talousasioiden hoitamisesta selittää todennäköisesti lisääntynyt viestintä kunnan taloustilanteen tiimoilta (erityisesti NUUKA-ohjelma).			

Vastuullisuus (henkilöstö)

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso	2023	Tarla
KON	Henkilöstökyselyn tulokset (lähtötaso 2023)	2021: - 2022: - <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	3,7	●
KON	Vaihtuvuus	2021: 10 % 2022: 15 % <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	11 %	●
KON	Koulutuspäivät/HTV (kalenteripäivinä)	2021: 2,0 pv 2022: 2,3 pv <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	3,3 pv	●
Vas-tine 3	Henkilöstökyselyn sisältö uudistettiin vuonna 2023 ja jatkossa henkilöstön kokonaistyytyväisyyden kehitystä voidaan seurata tämän tunnusluvun kautta. Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus kuvaa paitsi henkilöstön sitoutumista työntajaan, myös rekrytointimarkkinoiden kehitystä. Koulutuspäivien määrän osalta tavoitteena on edelleen aktivoida henkilöstöä osaamisen ja ammattitaidon jatkuvaan kehittämiseen, myös verkkokoulutusten tarjonnan kautta.			

Ympäristö

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso	2023	Tarla
KON	Nurmijärven kunnan tekemien toimien riittävyys ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi (% kuntalaisista, jotka pitävät toimia sopivana)	2020: 65 % 2022: 62 % <i>Lähde: Kuntapalvelut-tutkimus (FCG)</i>	59 %	●

Nurmijärvi

YMP	Kunnan kiinteistöjen energian kulutuksen kehitys (lähtötaso 2023)	2020: - 2022: - <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	Sähkö: 15 454 MWh Kaukolämpö: 25 345 MWh	●
YMP	Kunnan tieliikenteen päästöjen kehitys (laskenta valmistuu n. 1,5 vuotta raportoitavan vuoden päätyttyä)	2020: Kokonaispäästöt 90,5 kt CO2e 2022: Kokonaispäästöt 91,8 kt CO2e <i>Lähde: Suomen ympäristökeskus, SYKE</i>	Ennakkotieto valmistuu vuonna 2025	●
Vas-tine 4	YMP: Kunnan tieliikenteen päästöjen kehityksen laskenta tapahtuu valtakunnallisesti Suomen ympäristökeskuksen SYKE kautta, ja laskentatulokset valmistuvat n. 1,5 vuotta raportoitavan vuoden päätyttyä. Vuoden 2023 ennakkotieto valmistuu vuonna 2025. Arviointia on mielekästä ja mahdollista tehdä ns. useamman vuoden suunta-arviona, kun laskentatietoja on kertynyt useammalta vuodelta. Sähkön ja lämmön kulutuksen tasot on määritelty v. 2023. Tulevina vuosina on suunnitteilla toimenpiteitä, joilla kulutusta saadaan vähennettyä.			

Rohkeus

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso	2023	Tarja
KON	Kunta tekee yleensä oikeita päätöksiä (% kuntalaisista, jotka väittämän kanssa täysin samaa mieltä ja osittain samaa mieltä)	2020: 33 % 2022: 35 % <i>Lähde: Kuntapalvelut-tutkimus (FCG)</i>	32 %	●
Vas-tine 5	Tulosten vertailtavuuteen aikaisempien vuosien osalta voi vaikuttaa Kuntapalvelut -tutkimuksen vastaustavan muutos; otanan lisäksi käyttöön on otettu sähköinen avoin kysely v. 2022. Kuntapalvelut -tutkimus toteutetaan seuraavan kerran syksyllä 2024.			

4.2.3 Hyvinvoiva Nurmijärvi

Painopiste: Panostamme vaikuttaviin ja oikea-aikaisiin peruspalveluihin

Tarjoamme laadukkaita varhaiskasvatus- ja opetuspalveluita

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso 2020–2022	2023	Tarla
KON	Asukas tyytyväisyys varhaiskasvatus- ja opetuspalveluissa: - Varhaiskasvatus, peruskoulu ja lukio	2020: Varhaiskasvatus: 4,13/5 Peruskoulu: 4,1/5 Lukio: 3,98/5 <i>Lähde: Kuntapalvelut-tutkimus (FCG)</i>	Varhaiskasvatus: 3,75/5 Peruskoulu: 3,85/5 Lukio: 3,72/5	●
SIHY	Kelpoisen henkilöstön osuus varhaiskasvatuksen opettajista kunnallisissa varhaiskasvatuspalveluissa	2022: 71,5 % <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	60 %	●
SIHY	Kelpoisen henkilöstön osuus varhaiskasvatuksen opettajista yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa	2022: 26,5 % <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	29 %	●
SIHY	Kelpoisen henkilöstön osuus perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opettajista	2022: 89,5 % <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	85 %	●
SIHY	Vakituisen henkilöstön osuus henkilöstöstä sivistys- ja hyvinvointitoimialalla	2022: 86,1 % <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	84,2 %	●
YMP	Uusien ja peruskorjattavien rakennusten monikäyttöisyys	Nykyinen rakennuskanta on erikäistä. Uudemmissa rakennuksissa on suunnittelussa otettu huomioon monikäyttöisyys <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	Nykyinen rakennuskanta on erikäistä. Uudemmissa rakennuksissa on suunnittelussa otettu huomioon monikäyttöisyys	●
Vas-tine 6	<p>YMP: Kiinteistöjen suunnittelussa on huomioitu monikäyttöisyys. Esimerkiksi Rajamäen terveyskeskus on muuntojoustava.</p> <p>SIHY: Kuntapalvelut-tutkimuksen asukastyytyväisyyttä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta ei voida arvioida, koska Ei osaa sanoa -vastaajien osuus on ollut suuri. Tämä tarkoittaa sitä, että kysely ei ole riittävästi kohdentunut palveluiden käyttäjiin.</p> <p>Kelpoisen henkilöstön pito- ja vetovoimatekijöihin vaikuttavat ensisijaisesti kasvat- ja opetusalan yhteiskunnalliset muutokset (esim. alan vetovoiman heikkeneminen ja heikko palkkaus). Nurmijärvellä rekrytointihaasteisiin vaikuttavana tekijänä on mm. kuntien välinen kilpailu ja huonot julkiset liikenneyhteydet.</p>			

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvion 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Sitova tavoite</p> <p>Kehitämme rekrytointiprosessia tuomalla esille myönteisiä työoloja ja muita kunnan vetovoimatekijöitä.</p>	<p>OVK II:</p> <p>Someviestintä,4/2023. Suunnitelmallinen vahvuuksien esille nostaminen rekrytoinnissa. Viestintäkampanjat</p>	

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvion 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p><i>Vastuutaho: SIHY</i></p> <p>Toimenpide Varmistamme laadukkaat varhaiskasvatus ja opetuspalvelut riittävän ja ammattitaitoisen henkilöstön avulla.</p>	<p>TILINPÄÄTÖS: Varhaiskasvatuksen rekrytointitekstien päivitys sekä palkkojen tarkistus toteutettu kevään 2023 aikana. Lisäksi osittain tehtävänkuvien päivitys. Syksyn 2023 aikana tehty varhaiskasvatuspalveluissa Duunitorin kanssa sopimus rekrytointikampanjasta, joka käynnistyy alkuvuodesta 2024. Koulutuspalveluissa suunniteltiin joulukuussa 2023 yhteistyössä Oikotien kanssa tammikuun 2024 nk. opettajien massa-haun markkinointi. Haettavana olleiden virkojen ilmoittelussa hyödynnettiin Oikotien kohdennettua digimarkkinointia. Opinto-ohjaajien, erityisopettajien ja erityisluokanopettajien tehtäväkohtaiset palkat nousivat 1.6.2023 alkaen.</p>	Tavoite saavutettu.
<p>Sitova tavoite Vahvistamme suunnitelmallista yhteistyötä tilakeskuksen kanssa, esim. vuosikorjaukset. <i>Vastuutaho: SIHY JA YMP</i></p> <p>Toimenpide Panostamme varhaiskasvatuksen ja opetuksen tilojen monikäyttöisyyteen, terveellisuuteen ja turvallisuuteen</p>	<p>OVK II: Yhteistyö tehdään sivistystoimen ja tilakeskuksen kanssa kasvavissa määrin. Lepsämän koulu toteutettu ja v. 2023 otettu käyttöön. Tilat on toteutettu käyttäjän tavoitteenasetannan mukaisesti. Rajamäen kampus suunnitellaan monikäyttöiseksi. Kampuksella myös suunnitelma yhteistyöstä piha-alueiden ylläpidossa, varhaiskasvatuksessa nimetty yhteistyöhenkilö. Vanhojen sivistystoimen rakennusten osalta ollaan mm. hankkimassa ilmanpuhdistimia v. 2023 jälkimmäisellä puoliskolla.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Varhaiskasvatuspalveluissa nimetyn yhteistyöhenkilön toiminta käynnistynyt, tilakeskuksen esihenkilöt mukana Sihyn esihenkilöiltäpäivässä keskustelemassa ajankohtaisista asioista, yhteistyö hankeselvitysten ja -suunnittelun osalta tiivistä syksyn 2023 aikana Koulutuspalveluissa on suunniteltu hyvässä yhteistyössä tilakeskuksen kanssa Rajamäen kampuksen ja NYK + lukion uudisrakennuksia sekä Klaukkalan minipalveluverkkoa.</p>	Tavoite saavutettu.

Toimimme edelläkävijöinä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämässä

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso 2020–2022	2023	Tarla
SIHY	Esiopetuksessa olevien ja 1–2 lk oppilaiden osuus alkuluokkatoiminnan piirissä	Lukuvuosi 2021–2022: 64 % <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	89 %	●
SIHY	Perusopetuksen 4. ja 5. lk lapsista tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen elämäänsä %	2021: 86,8 % <i>Lähde: THL valtakunnan kouluterveyskysely</i>	86,2 %	●
SIHY	Perusopetuksen 8. ja 9lk nuorista tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen elämäänsä %	2021: 67,3 % <i>Lähde: THL valtakunnan kouluterveyskysely</i>	66,9 %	●
SIHY	Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen elämäänsä %	2021: 74,7 % <i>Lähde: THL valtakunnan kouluterveyskysely</i>	72,0 %	●
SIHY	Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen elämäänsä %	2021: 63,6 % <i>Lähde: THL valtakunnan kouluterveyskysely</i>	63,1 %	●

Nurmijärvi

SIHY	Erityisen ja tehostetun tuen tarve lasten osalta varhaiskasvatuksessa	- <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	et: 3,05 % tt: 9,02 %	●
SIHY	Erityisen tuen (et) ja tehostetun tuen (tt) tarve oppilaiden osalta perusopetuksessa	2021: et 11,3 % 9/2021: tt 13 % <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	et: 11,6 % tt: 15,5 %	●
SIHY	Oppilaspoissaolojen määrä: yli 150 tuntia poissa olleiden oppilaiden osuus koko perusopetuksen oppilasmäärästä, %	Lukuvuosi 2021–2022: 11 % <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	8,5 %	●
SIHY	Nuorten työpaja ja etsivä nuorisotyö tukevat nuorten sosiaalista vahvistumista: - Valtakunnallinen Sovari-mittari, taso vuonna 2024	2021: 91 % valmentautujista kokenut sosiaalista vahvistumista 92 % etsivän asiakkaista kokenut sosiaalista vahvistumista <i>Lähde: Etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, Sovari-mittari</i>		●
SIHY	Asiaksmäärien kehitys lasten ja perheiden kohtaamispaikoissa	Laadinta vuonna 2022 <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	914 vierailijaa	●
Vastine 7	Kyseessä ovat kouluterveyskyselyn, toteutettu 2023, vastausprosentit määriteltäviin kysymyksiin vertailtuna vuoden 2021 tuloksiin. Syyt tulosten laskemiseen ovat moninaiset. Yhtenä suurena vaikuttajana on varmasti ollut korona-aika, joka on jättänyt jäljen nuorten hyvinvoinnin tilaan mm. vapaa-aikaan kuten kaverisuhteisiin, harrastuksiin ja hengailupaikoihin. Lisäksi taustalla saattaa olla turhautuminen menneistä mahdollisuuksista ja uupuminen ja erityyppisten ongelmien kasautuminen nuorten elämässä. Nuorten hyvinvoinnin tilan laskeminen on kansallinen haaste. Hyvinvoinnin kokemuksen heikentyminen on tapahtunut kaikissa ikäryhmissä eikä ole palautunut koronaa edeltävälle tasolle.			

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutumisen	Tarkastuslautakunta
<p>Sitova tavoite Alkuluokkatoiminnasta päättäminen. <i>Vastuutaho: SIHY</i></p> <p>Toimenpide Kehitämme alkuluokkatoimintaa luodaksemme yksilöllistä kehitystä tukevan alun lapsen koulupolulle.</p>	<p>OVK II: Asiaa on valmisteltu ja esitelty lautakunnalle ja valtuustolle, asia liittyy Nuuka päätöksiin 4/2023 Esihenkilöiden kuuleminen 3/23, henkilöstön kuuleminen 4/23 Talouslaskelma 3/23</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Valtuusto päätti marraskuussa 2023 lakkauttaa alkuluokkatoiminnan lukuvuoden 2025–2026 loppuun mennessä. Suunnitelmallista esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä jatketaan hyvässä yhteistyössä.</p>	<p>Tavoitteena oli toiminnasta päättäminen, toimenpiteenä toiminnan kehittäminen ja lopputuloksena toiminnan lopettaminen.</p>
<p>Vastine 8 Alkuluokkatoiminta päättyi valtuuston päätöksen mukaisesti lukuvuoden 2023–2024 lopussa lukuun ottamatta Lepsämän ja Röykän kouluja, joissa toiminta jatkuu lukuvuoden 2025–2026 loppuun. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön jatkumoa vahvistetaan kevään 2024 aikana laaditulla esi- ja</p>		

Nurmijärvi

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>alkuopetuksen tiivistetyn yhteistyön käsikirjalla, jonka tekemiseen osallistettiin esihenkilöitä sekä esi- ja alkuopetuksen henkilöstöä. Käsikirja otettiin käyttöön 1.8.2024 alkaen.</p> <p>Sitova tavoite Varmistamme oppimisen tuen tehostamiseksi hyvät toimintamallit ja selvitämme opetushenkilöstöltä tuen toimivuuden ja resurssien riittävyyden. <i>Vastuutaho: SIHY</i></p> <p>Toimenpide Varmistamme riittävän ja monipuolisen tuen oppimiseen lapsille ja nuorille</p>	<p>OVK II: Kysely henkilöstölle tehty. Varhaiskasvatuslain edellyttämät prosessit jalkautettu. Hankerahoituksen turvin varmistamme riittävän henkilöstön ja tuen toimivuuden.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Perusopetuksen oppimisen ja koulunkäynnin tuen suunnitelma on valmisteilla. Erityisopettajien määrää on lisätty. Varhaiskasvatuksen osalta lapsen tuen prosessin kehittäminen varhaiskasvatuslain mukaisesti, vek-lastenhoitajien työn kohdentaminen tuen toteutumiseksi toimipaikkakohtaisesti, päiväkodin johtajien ja kveojen yhteistyötä tiivistetty, varhaiskasvatuksen opettajien tiimijohtajuutta tuetaan uusilla rakenteilla.</p>	<p>Tavoitteen saavuttaminen on osin toteutunut.</p>
<p>Vastine 9 Erityisen tuen tarpeen kasvu on valtakunnallinen ilmiö. Perusopetuksen oppimisen ja koulunkäynnin tuen suunnitelma on valmisteilla. Erityisopettajien määrää on lisätty. Varhaiskasvatuksen osalta lapsen tuen prosessin on kehitetty varhaiskasvatuslain mukaisesti, varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitajien työtä kohdennettu tuen toteuttamiseksi toimipaikkakohtaisesti, päiväkodin johtajien ja konsultoitujen varhaiskasvatuksen erityisopettajien yhteistyötä tiivistetty sekä varhaiskasvatuksen opettajien tiimijohtajuutta tuettu aiempaa enemmän uusilla rakenteilla.</p>	<p>OVK II: Tällä hetkellä hankerahoituksella. Laaditaan alustava suunnitelma toiminnan vakinaistamisesta syksyllä 2023.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Koulutuspalvelut esitti vuoden 2024 talousarvion henkilöstösuunnitelmaan kolmen kouluvalmentajan vakanssin vakinaistamista 1.8.2024 alkaen. Valtuusto hyväksyi esityksen talousarviokokouksessaan 15.11.2023. Kouluvalmentajien rekrytointi käynnistyy alkuvuonna 2024.</p>	<p>Tavoite saavutettu.</p>
<p>Sitova tavoite Määritämme opetukseen sitomattoman henkilöstön kuntatasoisen resurssitarpeen ja sen kohdentamisen <i>Vastuutaho: SIHY</i></p> <p>Toimenpide Huolehdimme varhaisen tuen avulla nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvoinnista sekä ennaltaehkäisemme syrjäytymistä.</p> <p>Sitova tavoite Kehitämme liikkumis- ja elintapaneuvonnan palveluketjua monialaisesti nuorille ja nuorille aikuisille. <i>Vastuutaho: SIHY</i></p> <p>Toimenpide Sama kuin ensimmäisessä.</p> <p>Sitova tavoite</p>	<p>OVK II: Prosessikuvaus on valmis ja pilottikokeilut tehty.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Nuorille ja nuorille aikuisille kohdennettu liikuntaneuvonta on jalkautettu osaksi liikunta- ja hyvinvointipalveluiden perustointia liikunnanohjaajan tehtäväkuvassa.</p> <p>OVK II:</p>	<p>Tavoite saavutettu.</p>

Nurmijärvi

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Tarjoamme lapsille ja nuorille (alle 18 vuotta) ryhmän kanssa pääsyn tiettyihin kulttuuripalvelujen järjestämiin tapahtumiin alennetulla lipun hinnalla. <i>Vastuutaho: SIHY</i></p> <p>Toimenpide Sama kuin ensimmäisessä.</p> <p>Sitova tavoite Kehitämme uuden etsivän nuorisotyön mallin tavoittamaan paremmin oppilaitoksissa opiskelevia nuoria. <i>Vastuutaho: SIHY</i></p> <p>Toimenpide Sama kuin ensimmäisessä.</p> <p>Sitova tavoite Teemme nuorisotyötä laajemmin iltaisin ja viikonloppuisin. <i>Vastuutaho: SIHY</i></p> <p>Toimenpide Sama kuin ensimmäisessä.</p>	<p>Edistetty. Käytössä syksyllä 2023</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Alennettu lippu on käytössä.</p> <p>OVK II: Käynnistetään syksyllä 2023</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Palvelumuotoiluprosessi käynnistetty syksyllä 2023.</p> <p>OVK II: Toteutettu laaja kysely nuorille koskien mm. aukioloaikoja. Toteutetaan organisaatiomuutos 1.8. alkaen.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Kysely toteutettu marraskuussa 2023. Organisaatiomuutos toteutettu 1.8.2023 alkaen</p>	<p>Tavoite saavutettu.</p> <p>Tavoite saavutettu osittain.</p> <p>Ei voida arvioida.</p>
<p>Vastine 10 Nuorisopalveluilla on uusi organisaatiomalli. Nuorisotilojen aukioloajat on päivitetty syksystä 2024 alkaen.</p>		
<p>Sitova tavoite Kehitämme Suopolun tuvan kohtaamispaikka toimintaa Klaukkalassa vuoden 2023 aikana. Toiminta käynnistyy syksyllä 2022. <i>Vastuutaho: SIHY</i></p> <p>Toimenpide Kehitämme lasten ja perheiden kohtaamispaikkoja osana perhekeskustoimintaa.</p>	<p>OVK II: Toiminta käynnistynyt. Kävijöiden määrä lisääntynyt erilaisissa toiminnoissa alkuvuoden aikana.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Toimintasuunnitelma laadittu syksyllä 2023, toteutettu kaksi asiakaskyselyä vuoden 2023 aikana, kävijöiden määrää seurataan päivittäin, yhteistyötahojen - ja toimintojen määrä lisääntynyt alkuvuodesta (mm. MLL:n iltaperhekahvilatoiminta).</p>	<p>Tavoite saavutettu.</p>

Mahdollistamme parempaa arkea monipuolisten kulttuuri- ja liikuntapalveluiden avulla

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso 2020–2022	2023	Tarla
KON	Asukas tyytyväisyys vapaa-ajan palveluihin: - Kulttuuri- ja sivistyspalvelu indeksi - Liikuntapalvelut indeksi	2020*: Kulttuuri- ja sivistyspalvelu indeksi: 3,66/5 Liikuntapalvelut indeksi: 3,94/5 <i>Lähde: Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)</i>	Kulttuuri- ja sivistyspalvelu indeksi: 3,62/5 Liikuntapalvelut indeksi: 3,84/5	●
SIHY	Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden järjestämien tapahtumien määrä ja osallistujamäärä	2020: 113 tapahtumaa, 20 993 osallistujaa <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	311 tapahtumaa, 25 467 osallistujaa	●
SIHY	Yksityisten järjestämien tapahtumien määrät Taaborinvuorella/Monikkosalissa	2021: 17 tapahtumaa Taaborinvuorella 75 tapahtumaa Monikkosalissa	30 tapahtumaa Taaborinvuorella 75 tapahtumaa Monikkosalissa	●

		Lähde: Nurmijärven kunta		
SIHY	Kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden kehitys: Terveysliikuntasuoritusten mukaan liian vähän liikkuvien osuus %	2020: 59,8 Lähde: Terveystieteiden tutkimuskeskus	58,7	●
SIHY	Liikuntaneuvonnan asiakkaiden määrä	2020: 45 Lähde: Nurmijärven kunta	60	●
Vas- tine 11	<p>SIHY: Harrastamisen mallin arviointi on ollut laskussa. Kysely toteutettiin 18–79-vuotiaille kuntalaisille. Nuorten osallistaminen on toiminnan perusta eli nuoret pääsevät itse vaikuttamaan harrastuskalenteriin. Syksystä 2024 myös koulujen kerhotoiminta on osa harrastamisen mallin toimintaa, joka lisää ja monipuolistaa tarjonnan määrää. Tutkimustuloksia arvioitaessa, tulisi myös kiinnittää huomiota, kuinka moni nuori/käyttäjä on vastannut kyselyyn (n=9). Tässä kyselyssä pääsääntöisesti arvion lasten harrastamisesta ovat tehneet työikäiset, jolloin arvioon on saattanut vaikuttaa mm. harrastamisen ajankohta, harrastuspaikka sekä harrastusten kulkemiseen käytetty aika.</p> <p>Kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden kehitykseen eli terveystieteiden tutkimuskeskusten mukaan liian vähän liikkuvien osuus on nousussa. Ylipääntään suomalaiset liikkuvat terveytensä kannalta liian vähän, aikuisväestöstä vain murtoosa. UKK-Instituutin mukaan liikkumattomuus maksaa vähintään 3,2 miljardia euroa vuodessa. Syynä mm. liika paikallaan olo, fyysisen rasittavuuden vähyys arjessa ja työssä, ruokailutottumusten muutos, nautintakulttuuri, auton käytön lisääntyminen, sosioekonomiset syyt, elinympäristö, ja osaamattomuus.</p>			

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Sitova tavoite Käynnistämme uudistetun pääkirjaston suunnitelmallisen tapahtumatoiminnan.</p>	<p>OVK II: Tapahtumasuunnittelu on käynnistetty. Syksyn 2023 ja vuoden 2024 tapahtumasuunnittelussa on lisätty lapsille ja perheille suunnattuja tapahtumia. OKM:n avustus (12 000 €) hankkeelle</p>	

Nurmijärvi

<p>Panostamme lapsille ja perheille suunnattujen tapahtumien järjestämiseen eri puolilla kuntaa.</p> <p>Kirjaston ja varhaiskasvatuksen yhteistyön toimintamalli on käytössä ja kirjasto tarjoaa suunnitelmallisesti palveluja niin päiväkotien asiakkaille kuin henkilökunnallekin.</p> <p>Otamme Kaiku-kortin kokeilukäyttöön.</p> <p><i>Vastuutaho: SIHY</i></p> <p>Toimenpide Mahdollistamme kulttuurihyvinvointia eri ikäryhmien tarpeet huomioiden sekä matalankynnyksen lähitapahtumia.</p>	<p>myönnetty maaliskuussa 2023. Kaiku-kortti on käytössä. Sopimukset tehty kortin jakajien kanssa.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Pääkirjastossa järjestettiin 127 kirjaston järjestämää tapahtumaa ja 27 ulkopuolisten järjestämää tapahtumaa. Lapsille ja perheille järjestettiin 142 tapahtumaa. Hankerahoitus yhteistyömallin kehittämiseksi myönnetty 03/2023. Kehittämistyö käynnistyi syksyn 2023 aikana ja jatkuu keväällä 2024. Kaiku-kortin kokeilukäyttö alkoi syksyllä. Kortteja jaettiin 193 kpl ja niitä käytettiin 66 kertaa. Kokeilukäyttöä jatketaan vuoden 2024 ajan.</p>	<p>Tavoite saavutettu.</p>
<p>Sitova tavoite Kuvaamme liikuntaneuvontaprosessit ja yhteistyökumppanit Kehitämme hyvinvointipassi-tuotetta yhteistyössä yhdistysten ja liikuntaseurojen kanssa.</p> <p><i>Vastuutaho: SIHY</i></p> <p>Toimenpide Mahdollistamme omaehtoista arkiliikuntaa sekä liikuntaneuvontaa eri-ikäisille.</p>	<p>OVK II: Liikuntaneuvontaprosessien kuvaus ja yhteistyökumppanien määrittely käynnissä. Pilottikokeilu toteutettu. Pilottikokeilun jälkeen todettiin, ettei toimintamallia kannata kehittää eteenpäin.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Liikuntaneuvonnassa kävi 60 asiakasta vuonna 2023 (45 oli lähötaso)</p>	<p>Tavoite saavutettu.</p>

Edistämme nurmijärveläisten työllistymisen edellytyksiä ja mahdollisuuksia osallistua työelämään

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso 2020–2022	2023	Tarla
KON	Työllisyyspolulla edenneiden määrän kehitys: - Aktivointisuunnitelman kautta - Nurmijärvi-lisän kautta työllistyneet	1–8/2022: Aktivointisuunnitelman kautta: 80 henkilöä Nurmijärvi-lisän kautta: 7 henkilöä <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	Aktivointisuunnitelmien teko poistettiin kunnilta 2023 alussa Nurmijärvi-lisän kautta: 8 henkilöä	●
KON	Nurmijärvi-lisä, käyttöasteen nousu	2021: 7 henkilöä <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	8 henkilöä	●
KON	Työttömyysaste %	2021: 7,60 % <i>Lähde: Uudenmaan ELY-keskus</i>	8,3 %	●
KON	Pitkäaikaistyöttömyyden kehitys	2021: 724 henkilöä <i>Lähde: Uudenmaan ELY-keskus</i>	663 henkilöä	●
KON	Nuorisotyöttömyyden kehitys (alle 25 v.)	2021: 196 henkilöä <i>Lähde: Uudenmaan ELY-keskus</i>	221 henkilöä	●
Vas-tine 12	Suomen BKT kääntyi selkeään laskuun 2023 kahdella viimeisellä neljänneksellä. Tämä näkyi työttömyyden kasvuna ja työllistymisen vaikeutena koko Suomessa.			

Nurmijärvi

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Sitova tavoite Nuorten työpaja toimii uudella mallilla. Valmistaudumme TE-palveluiden uudistukseen. <i>Vastuutaho: KON ja SIHY</i></p> <p>Toimenpide Kehitämme työllisyyspalveluiden toimintamalleja ja sisältöjä.</p>	<p>OVK II: Nuorten työpajalla on tehty laajaa kehittämistyötä.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Nuorten työpajan sisällöt määritellyt. Seinätön valmennus käynnistetty. Palvelutorin kehittäminen aloitettu syksyllä 2023 yhteistyössä kotouttamispalveluiden ja työllisyyspalveluiden kanssa.</p>	Tavoite saavutettu osin (TE-palvelujen uudistusosuus puuttuu).
<p>Vastine 13 KON: Omien työllisyyspalvelujen sisältö ja tuotantotapa selkiytyvät vasta kun tulevan työllisyysalueen toiminta on suunniteltu alueen aloitusta varten.</p> <p>SIHY: Nuorten pajan sisällöt on päivitetty yhdessä työntekijöiden kanssa. Nuorten pajalla toimii seinätön valmennus. Työllisyyspalveluiden toimintamallit ja sisällöt kuuluvat työllisyyspalveluiden vastuualueelle.</p>		
<p>Sitova tavoite Lisäämme kunnan työllisyyspalveluiden tunnettavuutta eri yrityksille ja yhteisöille. <i>Vastuutaho: KON</i></p> <p>Toimenpide Edistämme erityistä tukea tarvitsevien työllistymismahdollisuuksia tekemällä yhteistyötä yritysten ja eri yhteisöjen kanssa.</p>	<p>OVK II: Kuuden Keski-Uudenmaan kunnan yhteisen valmistelun tuloksena TE-palveluiden järjestämissopimus ja palvelusuunnitelma ovat tulossa päätöksentekoon syys- lokakuussa.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Valtioneuvosto hyväksyi kuuden kunnan muodostettavan työllisyysalueen. Alueen toiminnan valmistelu 2024. Yhteistyöllä sijoitettu henkilöitä työhön tai työkokeiluun. Työllisyyspalvelut neuvoo yrityksiä ja yhteisöjä työllistämisasi- oissa.</p>	Tunnettavuutta ei voida arvioida.
<p>Vastine 14 Työllisyyspalvelut toimivat jatkuvasti yhteistyössä yritysten ja yhteisöjen kanssa. Palvelujen tunnettavuuden arviointi vaatisi erillisen tutkimuksen/mittauksen.</p>		

Varmistamme toimivan yhteistyön rakentumisen hyvinvointialueen kanssa

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso 2020–2022	2023	Tarla
SIHY ja KON	Kunnan ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen välisen yhteistyön prosessien ja käytänteiden luominen, käyttöönotto ja ylläpitäminen	- <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	-	●
Vastine 15	SIHY ja KON: Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön, prosessien ja käytänteiden luomista, käyttöönottoa ja ylläpitämistä tehdään niin strategisella, taktisella kuin operatiivisella tasolla eri työryhmissä ja yhteistyöelimissä. Käytännön tasolla pyritään luomaan ja kuvaamaan palvelupolkukonsepteja. Hyvinvointialueen ja kuntien väliset,			

Nurmijärvi

palveluiden tuottamiseen sisältyvät yhteistyösopimukset ovat kuntien ja hyvinvointialueen välisessä keskustelussa kunta- ja hyvinvointialueen johdon pohdinnassa.

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Sitova tavoite</p> <p>Osallistumme alueellisen oppilas- ja opiskelijahuollon yhteistyöryhmän toimintaan. Kehitämme vuoropuhelua vaikuttajatoimielinten eli vanhus ja vammaisneuvoston sekä nuorisovaltuuston kanssa.</p> <p>Selvitämme lähtötason sosiaali- ja terveyspalveluiden väliselle yhteistyölle yhteistyökyselyn keinoin.</p> <p>Kehitämme/vahvistamme hyvinvointialueen ja kunnan yhdyspintaa vastinparimallin luomisella operatiivisella tasolla.</p> <p>Toteutamme aktiivista edunvalvontaa yhteistyössä hyvinvointialueen kuntien luottamushenkilöiden kanssa. <i>Vastuutaho: SIHY ja KON</i></p> <p>Toimenpide</p> <p>Toimimme aktiivisesti asukkaiden sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaamiseksi sekä asiakaslähtöisyyden huomioimiseksi.</p>	<p>OVH II:</p> <p>Jatkuvaa kehittämistoimintaa. Uudet vaikuttajaelimet aloittavat 1.6.2023</p> <p>Parhaillaan menossa läpikäynti kuntien työryhmistä, joissa on mukana hyvinvointialueiden edustajat, koskee lasten ja nuorten palveluita.</p> <p>Pyrityt aktiivisesti vaikuttamaan Keusoten hyvinvointialueohjelman ja palveluverkon valmisteluun.</p> <p>TILINPÄÄTÖS:</p> <p>Opiskeluhuoltosuunnitelma päivitetty 6/2023.</p> <p>Yhteiset opiskeluhoolto-tapaamiset kunnassa toteutuvat.</p> <p>Nuorisovaltuustoon kutsutaan aktiivisesti eri viranhaltijoita vieraaksi.</p> <p>Kunnan virkamiehet ovat vierailleet vanhus- ja vammaisneuvoston kokouksissa sekä kertomassa ajankohtaisissa asioissa että osallistamassa neuvostoa eri päätöksentekoprosesseihin.</p> <p>Vuoden 2023 aikana on vaikutettu aktiivisesti Keusoten palveluverkkovalmisteluun kunnan näkökulmasta.</p> <p>Lähtötasokyselyä yhteistyön tasosta ei ole vielä toteutettu.</p>	<p>Tilinpääöstietojen perusteella ei voida arvioida tavoitteen toteutumista.</p>
<p>Vastine 16</p> <p>SIHY: Liikunta- ja hyvinvointipäällikkö toimii sekä vanhus-, että vammaisneuvoston sihteerinä. Vanhus- ja vammaisneuvostolla on läsnäolo ja puheoikeus hyvinvointilautakunnan kaikissa kokouksissa. Vaikuttamistoimielimille on osoitettu lausuntapyyntöjä kunnassa meneillään olevista kehittämissuunnitelmista sekä kunnan virkahenkilöstö on vierailut säännöllisesti neuvostojen kokouksissa kertoen ajankohtaisista asioista sekä osallistaen neuvostoja päätöksenteon valmisteluissa. Alueellisen toiminnan tiedottamisen selkiyttämiseksi molempien neuvostojen listalla on vakituisesti alueellisten neuvostojen kuulumiset ja neuvostot välittävät terveiset alueellisille neuvostoille edustajiensa kautta.</p> <p>Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön, prosessien ja käytänteiden luomista, käyttöönottoa ja ylläpitämistä tehdään niin strategisella, taktisella kuin operatiivisella tasolla eri työryhmissä ja yhteistyöelimissä.</p>		

Vastinparimalleja on luotu mm. Liikuntaneuvonnan palveluketjun vahvistamiseksi liikuntapalveluiden henkilöstön ja hyvinvointialueen kuntouttavan toiminnan kesken. Selvittelyssä on hyvinvointialueen puolelta tullut toive sopimuskäytänteiden luomiseen.

Selvitys lähtötason saamiseksi sosiaali- ja terveyspalveluiden väliselle yhteistyölle yhteistyökyselyn keinoin on päätetty viedä hyvinvointialueen kuntien yhteiseksi tavoitteeksi.

Vastinparimallien kehittämiseen tarvitaan yhteistyötahtoa sekä kuntien että hyvinvointialueen puolelta. Mm. Liikuntaneuvonnan kehittämisessä tässä on onnistuttu. Vastinparimallien luomista tarvitaan kaikissa palvelukokonaisuuksissa ja mm. alati muuttuva hyvinvointialueen organisaatio sekä hyvinvointialueen henkilöstö haastaa tämän asian edistymistä.

KON: Kunnan ja hyvinvointialueen välisen yhteistyön kyselyä ei ole vielä toteutettu. Kyselyn mahdollisesta toteutuksesta on käyty keskustelua hyvinvointialueen kanssa kuluvan vuoden aikana.

Keusoten palveluverkko- ja toimitilasuunnitelmaan liittyen on tehty aktiivista yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa.

Painopiste: Toimimme eri yhteisöjen aktivoijana ja erilaisen toiminnan mahdollistajana

Edistämme kunnassa palvelujen tuottamista yhteistyössä yritysten, kolmannen sektorin sekä eri yhteisöjen kanssa

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso 2020–2022	2023	Tarla
KON	Palvelutuotannon osuudet kunta ja kolmas taho: TAPA 1: Kuinka paljon tehdään omana työnä ja kuinka paljon ostetaan ulkopuoliselta (budjettirakenne)	2021: Konsernipalvelut: omana työnä 52 %, ostopalveluna 48 % Ympäristötoimiala: omana työnä 55 %, ostopalveluna 45 % <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	Konsernipalvelut: omana työnä 53 %, ostona 47 % Ympäristötoimiala: omana työnä 59 %, ostopalveluna 41 %	●
SIHY	Palvelutuotannon osuudet kunta ja kolmas taho: TAPA 2: Määritellään osuus palveluista, joissa tuottaja on kunnan ulkopuolinen taho	2021: Varhaiskasvatus 32 % <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	Varhaiskasvatus: 32 %	●
SIHY	Nurmijärven harrastamisen malli. Kerhojen määrä sekä osallistuvien lasten määrä	2021: Kerhoja: 58 kpl Kerhopaikkoja: 1 910 kpl Osallistujia: 1 413 lasta <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	Kerhoja: 98 kpl Kerhopaikkoja: 1 876 kpl Osallistujia 1 406 kpl	●

Nurmijärvi

SIHY ja KON	Kuvailu tehdyistä toimenpiteistä ikäihmisten ja erityistä tukea tarvitsevien kuntalaisten yhteisöllisyyden edistämiseksi	2022: Ikääntyneiden kohtaamispaikkatoiminnan ja yhteisöllisyyden edistämisen monialainen työryhmä on perustettu. <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	Onnenkimpale ry sai STEA-rahoituksen ikääntyneiden yhteisöllisyyden lisäämiseksi Olohuone-toiminnan avulla.	●
Vas-tine 17	<p>SIHY: Harrastamisen mallissa kerhopaikkojen määrä nousee syyskaudella 2024 yli 80 kpl, sillä koulujen kerhotoiminta liitettiin osaksi harrastamisen mallia ja koulujen kerhot muutettiin avoimeksi toiminnaksi, mikä mahdollistaa laajemman ja monipuolisemman tarjonnan. Lisäksi toimintojen yhtenäistäminen tehostaa markkinointia ja tiedottamista.</p> <p>Ikääntyneiden ja erityistä tukea tarvitsevien kuntalaisten yhteisöllisyyden tukemiseksi kunta on mukana Onnenkimpale ry ja seurakunnan kanssa kolmivuotisessa STEA-hankkeessa, jonka avulla kehitetään ikääntyneiden kohtaamispaikkatoimintaa pääasutustaajamissa. Lisäksi kunta on laajentanut Suopolun kohtaamispaikkatoimintaa kohdentamaan myös ikäihmisiin. Liikunta- ja hyvinvointipalveluiden hallinnoimassa Rajamäen kylätalossa toteutetaan, yhdistysvetoisesti, matalankynnyksen yhteisöllistä toimintaa. Kirjaston ja kulttuuripalveluiden ja Nurmijärven museon K-60 toiminta tuo kulttuuria ja erilaisia tapahtumia ikäihmisten lähelle edistäen näin kulttuurihyvinvointia.</p> <p>Kunta on myös mukana Siskojen ja Simojen syksyllä 2022 Klaukkalassa käynnistyneessä AKSELI-toiminnassa, joka on laajentunut myös Kirkonkylälle. AKSELI-toimintaan ovat tervetulleita eläkkeellä olevat 60+ miehet, jotka kaipaavat arkeen tekemistä, juttuseuraa ja uusia ystäviä.</p> <p>Kunnalla ja seurakunnalla on yhteinen vapaaehtoistyönkoordinaattori, jonka palkasta ja toimintakustannuksista kunta maksaa 50 %. Vapaaehtoiset toimivat apuna mm. Olohuonetoiminnassa ja ikäihmisten saunaklubeilla. Lisäksi he ovat mm. kävelykavereina ikäihmisille ja</p>			

Nurmijärvi

<p>vastaavat yksinäisyyttä kokevien ikäihmisten puhelinringistä, johon ikäihminen voi ilmoittautua seurakunnan kautta. Kunta myös tarjoaa matalankynnyksen kohdennettuja liikuntaryhmiä mm. eläkkeelle jäämisen tueksi ja yhteisöllisyyden edistämiseksi.</p> <p>Varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisestä yksityisten palveluiden tuottajien osuus on kasvussa. Palveluiden järjestämissuunnitelmaan on kirjattu, että Yksityisen varhaiskasvatuksen enimmäisosuus palvelujen järjestämisessä määritellään vuodesta 2024 alkaen niin, että alle 5 – vuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen järjestämisestä enintään 40 % toteutetaan yksityisen palveluntuottajan järjestämänä. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden rajaaminen on välttämätöntä, sillä huoltajilla ei ole veloitetta vastaanottaa varhaiskasvatuspaikkaa yksityiseltä palvelun järjestäjältä, jolloin kunnan tulee tarvittaessa osoittaa lapselle kunnallinen varhaiskasvatuspaikka.</p>		
--	--	--

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Sitova tavoite</p> <p>Vahvistamme yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa varhaiskasvatuksessa. Määrittelemme yksityisen palvelutuotannon määrän.</p> <p>Hyödynnämme investointihankkeissa yksityisiä tuottajia kunnan kokonaisedun mukaisesti.</p> <p>Kehitämme edelleen yhteistyötä harrastamisen mallin toteuttamisessa yritysten ja yhdistysten kanssa.</p> <p>Määritämme kunnan ja yksityisen sektorin roolit liikuntapalveluiden tuottamisessa.</p> <p>Päivitämme kulttuuriavustussääntöä strategian suuntaisesti. Selvitämme neljännen sektorin mahdollisuudet avustuksen käyttäjänä.</p>	<p>OVK II:</p> <p>Hyödynnämme toiminnassamme puitesopimuksia sekä urakoiden kilpailuttamista. Liikuntapaikkojen ja -reittien palvelujen tuottamisessa hyödynnämme mm. liikuntaseuroja. Palvelusetelin sääntökirja on päivitetty 3/2023.</p> <p>Tiivistetty yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa mm. neuvonnan, seurannan ja koulutusten järjestelyiden osalta. Käyty keskustelua NUUKA-valmistelun yhteydessä. Harrastamisen malliin liittyvää yhteistyötä on kehitetty edelleen monipuolisempaan suuntaan. Teemme jatkuvaa kehittämistyötä.</p> <p>TILINPÄÄTÖS:</p> <p>Yksityisten palveluntuotannon määrä määritelty (alle 5 – v. enintään 40 %) palveluiden järjestämissuunnitelmassa.</p> <p>Yksityisten päiväkotien johtajat mukana kunnan järjestämässä johtajuuskoulutuksessa, kunnan edustajien ja palvelujärjestäjien säännölliset tapaamiset sekä tuen järjestämisen yhteissuunnittelu varhaiskasvatuslain mukaisesti.</p> <p>Yhteistyöneuvottelut Pilke päiväkotien kanssa edistyneet palvelun laajentamisen osalta.</p>	<p>Tavoite saavutettu osittain (esim. liikuntapalvelut ja yksityisen sektorin roolitus puuttuu)</p>

Nurmijärvi

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Laajennamme kaupallisten tapahtumajärjestäjien toiminnan osuutta kunnan eri toiminnoissa ja tapahtumissa.</p> <p>Kehitämme tapahtumatoiminnan sisältöjä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. <i>Vastuutaho: SIHY ja YMP</i></p> <p>Toimenpide Hyödynnämme palvelutuotannossa ja investointihankkeissa yksityisiä palveluntuottajia ja kolmannen sektorin toimijoita</p>	<p>Päivitetty kulttuuriavustussääntö hyväksyttiin 12.9.2023. Selvitys neljännen sektorin mahdollisuuksista avustusten käyttäjänä jatkuu.</p> <p>Kulttuuritapahtumat kaupallisten toimijoiden järjestämien tapahtumien määrä: 105 (Monikko ja Taabori).</p> <p>Tapahtumatoiminnan sisältöjä kehitetään jatkuvasti.</p> <p>Harrastamisen mallissa tehdään aktiivista yhteistyötä kolmannen sektorin sekä yksityisten liikunta-alan toimijoiden kanssa.</p> <p>Investoinnit toteutetaan lähes aina yksityisillä palveluntuottajilla.</p> <p>Rakennuttamisen tehtävissä apuna käytetään myös yksityisiä palveluntuottajia.</p>	<p>(arvio edellisellä sivulla)</p>
<p>Vastine 18 YMP: tilojen, liikunta-alueiden, katualueiden ja pysäköintialueiden osalta mahdollistetaan tapahtumien järjestäminen.</p> <p>SIHY: Liikunta- ja hyvinvointipalvelut järjestivät yhteisen keskustelu- ja työpajatilaisuuden 12.10.2024 jossa olivat läsnä kunnassa toimivat yksityiset liikunta-alan toimijat, Rajamäen uimahalli sekä opistojen edustajat. Tilaisuudessa todettiin, että epäselvyyksiä eri toimijoiden asiakaskentässä ei ole ja liikuntakentällä vallitsee hyvä yhteistyö. Toki kehitettävää on ja tämänkaltaiselle tilaisuudelle toivottiin jatkoa. Seuraava liikuntatoimijoiden yhteiskokous pidetään 27.11.2024 Valtuustosalissa.</p> <p>Yksityisten ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä kehitetään mm. asiakasohjauksen keinoin eli liikuntapalveluiden kurseilta tarjotaan jatkona mm. Rajamäen uimahallin, opistojen tai yksityisten toimijoiden kurssitarjontaa. Liikuntapalvelut ovat selkeästi profiloituneet matalankynnyksen palvelutarjoajaksi, josta siirrytään muihin palveluihin kurssien päätyttyä. Harrastamisen mallin yhteistoimintaa kehitetään koko ajan. Yksityisten toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyön määrä riippuu myös lasten ja nuorten toiveista, joiden pohjalta tarjontaa pyritään tuottamaan.</p> <p>Yritykset ja yhdistykset ovat järjestäneet Taaborinvuoren tapahtumat, kunta ei ole toiminut ns. kaupallisten tapahtumien järjestäjänä Taaborinvuorella. Monikkosalissa</p>		

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>ns. kaupallisten tapahtumien järjestämisessä on siirrytty malliin, jossa yritys ottaa lipunmyyntitulojen jakamissopimuksen kautta enemmän taloudellista riskiä.</p> <p>Selvitys mahdollisuuksista myöntää avustusta neljännelle sektorille on tehty. Avustuspolitiikan muuttaminen siten, että neljäs sektori huomioitaisiin, on työn alla, ja vaatii vielä harkintaa.</p>		
<p>Sitova tavoite Valmistelemme kunnan strategiaa toteuttavia ohjelmia eri toimijoiden kanssa. <i>Vastuutaho: SIHY, KON ja YMP</i></p> <p>Toimenpide Edistämme toimivan yhteistyön rakentamista kunnan ja eri toimijoiden välillä.</p>	<p>OVK II: Ohjelmien valmistelussa on käytetty laajasti osallistamista. Kehitämme ja valmistelemme merkittävien rakennushankkeiden ohjausryhmätyöskentelyä osana hallintosääntöuudistusta ja rakennusprojektien kehittämistä.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Kehitämme ja valmistelemme merkittävien rakennushankkeiden ohjausryhmätyöskentelyä osana hallintosääntöuudistusta ja rakennusprojektien kehittämistä. Ohjelmien valmistelussa on käytetty laajasti osallistamista.</p>	Tavoite osittain toteutunut.
<p>Vastine 19 YMP: Arviointikertomusvuoden aikana on tehty merkittävien rakennushankkeiden ohjausryhmän perustamisen valmistelu. Työryhmä aktivoitunut virallisesti v. 2024.</p> <p>SIHY: Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palvelujen kehittämissuunnitelman valmistelussa ja tavoitteiden asettelussa on osallistettu esihenkilöitä, vaikuttajatoimielimiä ja lautakuntien luottamushenkilöitä.</p>		
<p>Sitova tavoite Kehitämme avustujärjestelmän vaikuttavuuden arviointia. <i>Vastuutaho: SIHY</i></p> <p>Toimenpide Tuemme erilaisen harrastustoiminnan kehittämistä sekä erityisesti ikäihmisten aktiivisen arjen mahdollisuuksia avustamalla kolmannen sektorin toimijoita.</p>	<p>OVK II: Liittyy kunnan laajempaan avustuskäytäntöjen tarkasteluun.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Avustuskäytäntöjen kehittämisestä järjestettiin yhteinen workshop yhdistystoimijoiden kesken. Avustuskäytäntöjen kehittäminen on ollut seuraparlamentin yhtenä aiheena. Kehittäminen jatkuu edelleen.</p>	Tavoite osittain saavutettu.
<p>Vastine 20 Kunta jakaa kerran vuodessa hyte- eli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustuksia paikallisille yhdistystoimijoille. Kunnassa toimivat eläkeyhdistykset ovat yksi avustuksen saaja. Lisäksi tuetaan kansanterveyttä edistäviä yhdistystoimijoita, jotka myös edistävät omalla toiminnallaan mm. Ikäihmisten hyvinvointia ja aktiivisen arjen mahdollisuuksia.</p>		

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Avustuskäytänteiden kehittäminen ja niiden sovittaminen mm. Tukemaan hyvinvointialueen avustustoimintaa on edelleen käynnissä.</p> <p>Harrastustoiminnan kehittämistä toteutetaan mm. Muutaman kerran vuodessa koontuvassa seuraparlamentissa. Seuroille myös tarjotaan erilaisia koulutuksia harrastuksen ohjaamisen tueksi mm. ESLU:n (Etelä-Suomen liikunta ja urheilu) kanssa tehtävällä yhteistyöllä.</p>		
<p>Sitova tavoite Kehitämme ikääntyneiden kohtaamispaikkatoimintaa toimintasuunnitelman mukaisesti, yhteisöllisyyden edistämiseksi.</p> <p>Tarjoamme erityistä tukea tarvitseville ryhmille pääsyn tiettyihin kulttuuripalvelujen järjestämiin tapahtumiin alennetulla lipun hinnalla. <i>Vastuutaho: SIHY</i></p> <p>Toimenpide Kehitämme ikäihmisten ja muiden erityisen tuen tarpeessa olevien kuntalaisten yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa yhdessä kuntalaisten, järjestöjen sekä eri yhteisöjen kanssa.</p>	<p>OVK II: Kohtaamispaikkatoiminta tunnetaan nimellä Olohuone-toimintamalli, joka on käytössä Kirkonkylällä ja toiminta laajenee Klaukkalaan elokuussa 2023. Hanke on saanut kolmevuotisen Stea-rahoituksen. Kaiku-kortti on käytössä.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Kaiku-kortti otettiin kokeilukäyttöön syksyllä 2023. Alennetut lippujen hinnat kulttuuripalveluiden järjestämiin tapahtumiin ovat voimassa. Kohtaamispaikka toiminta on laajentunut Kirkonkylältä Klaukkalaan.</p>	Tavoitteet saavutettu.

4.2.4 Turvallisen ja monipuolisen asumisen Nurmijärvi

Painopiste: Huolehdimme asuinympäristöjen kehittämisestä

Tarjoamme monimuotoisia asumisratkaisuja kysyntää vastaavasti

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso 2020–2022	2023	Tarla
YMP	Pientalotuotannon lisääminen	<p>2022: 2020- ja 2030-luvuilla rakentumassa/tulossa osittain pientalovaltaisia ja yhtiömuotoisia pientaloalueita esim. Klaukkalassa Vanha-Klaukka ja Jokimetsä, Kirkonkylällä Heinoja ja Rajamäellä Kylänpää ja Uudenniitun alue. <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i></p>	Heinoja II asemakaava hyväksytty 12/2023.	●
KON	Nykyisten kaavojen toteuttaminen, asuntotuotanto. Talotyyppijakauma, hallintamuodot, huoneistojakauma, pinta-alat	<p>Valmistuneet asunnot 2022: Omakotitalo ja paritaloasunto: 191 kpl Rivitaloasunto: 70 kpl Kerrostaloasunto: 175 kpl <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i></p>	<p>Valmistuneet asunnot 2023: Omakotitalo ja paritaloasunto: 127 kpl Rivitaloasunto: 24 kpl Kerrostaloasunto: 367 kpl</p>	●
KON	Uuden kaavat. Miten kaavoituksessa on huolehdittu asumisen monipuolisuudesta	<p>2022: Asumisen monipuolisuudelle ei ole asetettu selviä tavoitteita.</p>	Asumisen ohjelma 2023–2030 hyväksyttiin 06/2023.	●

		<p>Asumisen monipuolisuuden tavoiteasetantaa työstetään jatkossa Maankäytön tavoiteohjelman (MATA) asumisohjelman osassa.</p> <p><i>Lähde: Nurmijärven kunta</i></p>	<p>Kyseessä on asumisen ohjelman ensimmäinen versio, joka keskittyy yhtiömuotoisen uudistuotannon ohjaamiseen.</p> <p>Työn edetessä tarkastelussa myös erityisryhmien asumistarpeet erityisesti ikääntyvien asumisen kehittäminen.</p>	
YMP	<p>Rakentamisen mahdollistaminen: Hyväksytyt yleiskaavat, yleiskaavojen laatiminen maaseutualueille</p>	<p>2022: Maaseutualueiden oikeusvaikutteinen yleiskaava laadittu Lepsämään, Perttulaan ja Valkjärvelle. Lisäksi Vantaanjoen maaseutualueen oikeusvaikutteinen osayleiskaava</p> <p><i>Lähde: Nurmijärven kunta</i></p>	<p>Elinvoimalautakunta palautti Metsäkylän osayleiskaavaluonnoksen uudelleen valmisteltavaksi 12/2023</p>	●
YMP	<p>Asuntotuotanto: Asemakaava-alueiden ulkopuolella valmistuvien omakoti- ja paritalojen määrä per vuosi</p>	<p>2021: 20 erillispientaloa asemakaava-alueiden ulkopuolelle</p> <p>2022: 27 erillispientaloa asemakaava-alueiden ulkopuolelle</p> <p><i>Lähde: Nurmijärven kunta</i></p>	<p>Vuosi 2023: 18 erillispientaloa asemakaava-alueiden ulkopuolelle</p>	●
Vas-tine 21	<p>YMP: Pientalotuotannon lisäämiseksi kunta kaavoittaa pientaloalueita ja luovuttaa omakoti- ja rivitalotontteja. Vuonna 2023 on hyväksytty pientalotontteja käsittävä Heinoja II:n asemakaava. Kunta on tarjonnut omakotitontteja Vanha-Klaukan, Heinoja I ja Kylänpään alueilta luovutettavaksi, mutta kaikkia tontteja ei ole saatu luovutettu, ja ne ovat jatkuvassa haussa hakukierroksen jälkeen. Kunta voi luoda edellytyksiä pientalotuotannon lisäämiseksi, mutta viime kädessä toteutuminen riippuu rakentajista, joiden toimintaan vaikuttavat talouden suhdanteet.</p> <p>Asuntotuotantoon kunta voi vaikuttaa kaavoituksella, kunnallistekniikan toteuttamisella ja luovuttamalla tontteja. Vuonna 2023 valmistuneiden asuntojen tontit on luovutettu jo ennen vuotta 2023, mutta asunnot niille ovat valmistuneet vasta 2023. Kunta ei voi vaikuttaa rakentamisen aikatauluun kuin edellyttämällä, että rakennus on käyttöönotettavissa kolmen vuoden kuluttua luovutuskirjan allekirjoittamisesta (kauppakirja tai vuokrasopimus). Luovutuskirja on allekirjoitettava viimeistään 1,5 vuoden kuluessa luovutus päätöksen lainvoimaisuudesta.</p>			

Nurmijärvi

Talotyyppijakauma, hallintamuodot, huoneistojakauma, pinta-alat: Talotyyppijakaumaan kunta voi vaikuttaa kaavoituksella. Asumisen ohjelman, joka on hyväksytty 2023, linjaukset huoneistojakauman ja pinta-alojen osalta alkavat vaikuttaa vasta asumisen ohjelman hyväksymisen jälkeen laadittavissa kaavoissa. Tontintuotantoketjun kesto on useita vuosia ja uusien linjausten vaikutuksen näkyvät vasta vuosien kuluttua. Hallintamuotoon voidaan vaikuttaa mm. ARA-lausunnoilla. Kunta voi tontteja luovuttaessaan vaikuttaa hallintamuotoihin ainoastaan tuetun tuotannon osalta. Kunta käyttää kaikkia edellä mainittuja käytettävissä olevia keinoja asumisen monipuolisuuden turvaamiseksi.

Maaseutualueille laaditaan yleiskaavoja ja Metsäkylän osayleiskaava on ensimmäinen uusien periaatteiden mukainen maaseutualueen kaava. Yleiskaavaprosessi kestää pidemmän ajan kuin kalenterivuosi, joten niiden valmistumisen mittaaminen vuositasolla ei kerro tilanteesta. Olennaista on, että prosessit etenevät.

Asuntotuotanto: Asemakaava-alueiden ulkopuolella valmistuvien omakoti- ja paritalojen määrä per vuosi:

Kunta käsittelee suunnittelutarveratkaisut asemakaava-alueiden ulkopuolella. Viime vuosina valtaosa lupapäätöksistä on ollut myönteisiä. Lukumäärältään myönteiset lupapäätökset ovat olleet noin 35 kpl keskimäärin vuosittain viime vuosina. Kunta ei voi kuitenkaan vaikuttaa niiden toteutumiseen.

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
Sitova tavoite Saatamme Jokimetsän pientaloalueen asemakaavan ehdotusvaiheeseen. <i>Vastuutaho: YMP</i>	OVK II: Jokimetsän asemakaavan laatiminen on ollut arvioitua hitaampaa, koska on tarvittu lisäselvityksiä. Luonnosta valmistellaan, nähtäville arviolta keväällä 2024, jonka jälkeen siirrytään ehdotusvaiheeseen.	

Nurmijärvi

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Toimenpide Lisäämme pientalotuotannon osuutta uudisrakentamisessa huolehtimalla uusien pientaloalueiden kaavoittamisesta.</p>	<p>TILINPÄÄTÖS: Jokimetsän asemakaavan laatiminen on ollut arvioitua hitaampaa, koska on tarvittu lisäselvityksiä. Luonnosta valmistellaan ja selvityksiä on täydennetty. Vuoden 2023 aikana kunta osti aluetta, joka voidaan liittää Jokimetsän kaava-alueeseen. Sudentullin työpaikka-alueen kaavan laatiminen on priorisoitu kiireellisemmäksi.</p>	<p>Tavoitetta ei ole saavutettu.</p>
<p>Vastine 22 YMP: Asemakaavoituksessa on priorisoitu Sudentullin asemakaava-alueen laatimista, koska hanke on merkittävä kunnan kannalta ja Fortumin kanssa solmitussa sopimuksessa on asetettu tiukka aikaraja asemakaavan hyväksymiselle. Klaukkalassa Vanha-Klaukan alueella on kunnalla ja yksityisellä vielä runsaasti myymättömiä pientalotontteja. Jokimetsän asemakaavan valmistelu on aikataulutettu siten, että Vanhan Klaukan jälkeen lähes välittömästi voidaan luovuttaa pientalotontteja edellyttäen, että investoidaan suunnitellussa aikataulussa alueen kunnallistekniikan rakentamiseen. Rakentamisen hiljentyminen on mahdollistanut Jokimetsän laatimisen aikataulun hidastumisen Sudentullin asemakaavan takia.</p>		
<p>Sitova tavoite Kehitämme asuntojen monipuolisuutta säätelevän asema-kaavamääräyksen. Huolehdimme voimassa olevien kaavojen ajantasaisuudesta keskeisillä alueilla tarpeen mukaan. <i>Vastuutaho: YMP ja KON</i></p> <p>Toimenpide Huolehdimme asumisen monipuolisuudesta erilaiset elämäntilanteet ja asumistarpeet huomioiden.</p>	<p>OVK II: Asemakaavamääräyksen kehittäminen ajoittuu syksyille 2023. Sähkölaitoksen kaavaehdotuksen laatiminen kumppanin kanssa ajoittuu syksyille 2023. Asumisen ohjelma 2023–2030 on laadittu ja hyväksytty (KH 5.6.2023 §86). Ohjelman ensimmäinen versio keskittyy yhtiömuotoisen asuntotuotannon ohjaamiseen. Ohjelmaa laajennetaan päivitysten yhteydessä.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Asemakaavamääräyksen kehittäminen tehdään tapauskohtaisesti asumisen ohjelman periaatteiden perusteella. Sähkölaitoksen kaavaehdotuksen laatiminen kumppanin kanssa on vienyt odotettua kauemmin. Ehdotus ajoittuu keväälle 2024. Asumisen ohjelma 2023–2030 on laadittu ja hyväksytty (KH 5.6.2023 §86). Ohjelman ensimmäinen versio keskittyy yhtiömuotoisen asuntotuotannon ohjaamiseen. Ohjelmaa laajennetaan päivitysten yhteydessä.</p>	<p>Tavoite osittain toteutunut.</p>
<p>Vastine 23 YMP: Tavoitteena oli laatia asumisen monipuolisuutta säätelevä kaavamääräys. Asumisen ohjelma antaa hyvän tuen periaatteiden käytännön tapauskohtaiseen soveltamiseen asemakaavakohtaisesti, eikä näin ollen perusteltua asumisen monipuolisuutta säätelevän yleisen kaavamääräyksen laatimiseen.</p>		

Nurmijärvi

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Voimassa olevien kaavojen ajantasaisuuden arviointiin antaa hyvän tuen Kirkonkylän keskustan kehittämissuunnitelma luoden kokonaisnäkömyksen, jonka mukaan voidaan laatia yksittäisiä kaavamuutoksia tarpeen mukaan. Klaukkalaan laaditaan seuraavaksi keskustan kehittämissuunnitelma ja sen jälkeen on vuorossa Rajamäki.</p>		
<p>Sitova tavoite Käymme vuoropuhelua uusista konsepteista eri toimijoiden kanssa. <i>Vastuutaho: YMP</i></p> <p>Toimenpide Etsimme eri kumppaneiden kanssa ratkaisuja, jotka yhdistävät ikääntyvien asukkaiden asumisen, palvelut ja yhteisöllisyyden.</p>	<p>OVK II: Perustettu poikkihallinnollinen työryhmä. Selvitetty lähikuntien toteutettuja konsepteja ja käyty tutustumassa näihin mm. Tuusulassa ja Järvenpäässä. Selvitetään asemakaavoituksen keinoin edistää hankekokonaisuuksia.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Perustettu poikkihallinnollinen työryhmä. Selvitetty lähikuntien toteutettuja konsepteja ja käyty tutustumassa näihin mm. Tuusulassa ja Järvenpäässä. Selvitetään mahdollisuuksia hankekokonaisuuksien edistämiseksi.</p>	Tavoite saavutettu.
<p>Sitova tavoite Haja-asutusalueen rakentaminen ja osayleiskaavojen laatiminen toteutetaan uudistettujen toimintaperiaatteiden mukaisesti, huomioiden kaavoituksen kehittämisen työryhmän ja seurantaryhmän työ <i>Vastuutaho: YMP</i></p> <p>Toimenpide Lisäämme haja-asutusalueelle painottaen kyliin ja näiden läheisyyteen rakentamista.</p>	<p>OVK II: Valmistelu on edennyt ollen ensisijainen tehtävä. Selvitetään lakiuudistuksen laatijan kanssa syksyn 2023 aikana rakentamislakiuudistuksen vaikutukset haja-alueiden rakentamiseen 1.1.2025 lukien.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Selvitettiin lakiuudistuksen laatijan kanssa syksyn 2023 aikana rakentamislakiuudistuksen vaikutukset haja-alueiden rakentamiseen 1.1.2025 lukien. Tapaamisen perusteella laaditun periaatteen mukaisesti kunnanhallitus linjasi, ettei maaseudun osayleiskaavoissa esitetä tilakohtaisesti rakentamismahdollisuuksia.</p> <p>Valmistelu on edennyt ollen ensisijainen tehtävä. Metsäkylän osayleiskaavaluonnos laadittiin elinvoimalautakunnan käsitteilyyn 12/2023 kunnanhallituksen syksyllä 2023 linjaaman periaatteen mukaisesti eli maaseutualueiden osayleiskaavoissa ei esitetä tilakohtaisesti rakentamismahdollisuuksia. Elinvoimalautakunta palautti luonnoksen uudelleen valmisteltavaksi.</p>	Tavoite osittain saavutettu.
<p>Vastine 24 YMP: Kunta käsittelee suunnittelutarveratkaisut asemakaava-alueiden ulkopuolella. Viime vuosina valtaosa lupapäätöksistä on ollut myönteisiä. Lukumäärältään myönteiset lupapäätökset ovat olleet keskimäärin noin 35 kpl vuosittain viime vuosina. Kunta ei voi kuitenkaan vaikuttaa niiden toteutumiseen.</p> <p>Metsäkylän osayleiskaavaluonnos valmistui vuoden 2023 aikana, mutta elinvoimalautakunta palautti luonnoksen uudelleen valmisteltavaksi haluten mm. rakennuspaikkakokojen pienentämistä. Tämä aiheutti sen,</p>		

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
että luonnon perusajatus ohjata rakentamisen painospistettä yhdyskuntarakenteellisesti edullisille paikoille heikkeni.		

Luomme edellytyksiä päätaajamien keskusta-alueiden kehittymiselle palveluiltaan monipuolisemmiksi

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso 2020–2022	2023	Tarla
KON	Täydennysrakentamisen tai korvaavan täydennysrakentamisen määrä (talo, kem, asunnot, käyttötarkoitus) taajamien keskusta-alueilla	<p>2021: Klaukkalan taajaman keskusta-alueille valmistui täydennysrakentamisena: - 5 kerrostaloa (yhteensä 125 asuntoa). Vapaarahoitteisia omistus-asuntoja, vaparahoitteisia vuokra-asuntoja sekä lyhyellä korkotuella rakennettuja asuntoja. - Lisäksi Viirinlaakso I:n kaupan-tontti rakentumassa.</p> <p>2022: Klaukkalan taajaman keskusta-alueille valmistui täydennysrakentamisena: - 2 pienkerrostalokohdetta (yhteensä 23 vapaarahoitteista omistus-asuntoa) Kirkonkylän taajaman keskusta-alueille valmistui täydennysrakentamisena: - 2 rivitalokohdetta (yhteensä 48 lyhyen korkotuen vuokra-asuntoa)</p> <p><i>Lähde: Nurmijärven kunta</i></p>	<p>Klaukkalan taajaman keskusta-alueille valmistui täydennysrakentamisena: - 3 kerrostalokohdetta (yhteensä 113 vapaarahoitteista asuntoa)</p> <p>Kirkonkylän taajaman keskusta-alueelle valmistui täydennysrakentamisena: - 1 kerrostalokohde (58 senioreille kohdennettua pitkän korkotuen vuokra-asuntoa)</p>	●
KON ja YMP	Käynnissä olevat ja suunnitellut kiinteistökehitys- ja keskusta-alueen kehittämishankkeet	<p>2022: Kirkonkylä: vanha sähkölaitoksen kaavamuutos on vireillä, Ranta-puiston miniomakotitalojen kaava on hyväksytty. Klaukkala: Kyijynpuiston kaavamuutos on ehdotuksena nähtävillä.</p> <p><i>Lähde: Nurmijärven kunta</i></p>	Kirkonkylä: ns. Vanhan sähkölaitoksen alueen asemakaavamuutosehdotusta on valmistelu kumppanin kanssa. Klaukkala: Kyijynpuiston kaavamuutos on hyväksytty.	●
KON	Kuntalaisten koettu palvelutyytyväisyys asuntojen, työpaikkojen ja palvelujen sijoitteluun	<p>2021: 3,14/5 2022: 3,11/5</p> <p><i>Lähde: Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)</i></p>	3,2/5	●
Vas-tine 25	YMP: Täydennysrakentaminen ja keskustan kehittämishankkeet sijoittuvat usein yksityisten omistamille maa-alueille, jolloin aloite kaavan muuttamiseen tulee yksityiseltä maanomistajalta ja kunnalla ei ole vaikutusmahdollisuutta siihen, mitä alueita koskevia aloitteita ja milloin tulee yksityisiltä maanomistajilta. Tällaisten hankkeiden kaavan muuttaminen pitää			

sovittaa aikataulullisesti ja resursien mukaan asemakaavoitusohjelmaan.

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Sitova tavoite Laadimme valmiiksi Kirkonkylän kehittämissuunnitelman. <i>Vastuutaho: YMP</i></p> <p>Toimenpide Edistämme taajamien ostovoiman lisäämisen edellytyksiä täydennysrakentamalla taajamien keskusta-alueita. Täydennysrakentamisessa huolehdimme asuinympäristöjen vehreydestä.</p>	<p>OVK II: Suunnitelman laatiminen edistyy siten, että suunnitelma on valmis vuoden vaihteessa 2023/2024, päätöksenteko 2024.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Suunnitelman laatiminen on edistynyt siten, että suunnitelma on valmis alkuvuodesta 2024 ja hyväksyminen keväällä 2024.</p>	Tavoite osittain saavutettu.
<p>Vastine 26 YMP: Kirkonkylän kehittämissuunnitelman laatiminen on ollut yllättävän suuritöinen muiden kaavahankkeiden lomassa edistettäväksi. Kuitenkin ensisijaista on asemakaavojen laatiminen ja niiden edistäminen. Hyväksyminen etenee v. 2024 aikana.</p>		
<p>Sitova tavoite Laadimme Kirkonkylän kehittämissuunnitelman. <i>Vastuutaho: YMP</i></p> <p>Toimenpide Tuemme päätaajamien keskusta-alueiden kehittymistä maankäytön ja kaavoituksen keinoin.</p>	<p>OVK II: Suunnitelman laatiminen edistyy siten, että suunnitelma on valmis vuoden vaihteessa 2023/2024, päätöksenteko 2024.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Suunnitelman laatiminen on edistynyt siten, että suunnitelma on valmis alkuvuodesta 2024 ja hyväksyminen keväällä 2024.</p>	Tavoite osittain saavutettu (Kirkonkylän osalta).
<p>Vastine 27 YMP: Kirkonkylän kehittämissuunnitelman laatiminen on ollut yllättävän suuritöinen muiden kaavahankkeiden lomassa edistettäväksi. Kuitenkin ensisijaista on asemakaavojen laatiminen ja niiden edistäminen.</p> <p>Taajamien keskustojen kehittämissuunnitelmat antavat hyvän kokonaistavoitteen keskusta-alueiden kehittämiseksi. Asemakaavoitusohjelmassa on seuraavaksi Klaukalan keskusta kehittämissuunnitelman laatiminen ja sen jälkeen on Rajamäen vuoro.</p> <p>Keskusta-alueiden maaomistus on pääosin yksityistä ja kehittämiskohteiden omistajilla tulee olla tahtotila kehittää omistamansa maa-alueen maankäyttöä ennen kuin kunta voi edistää kehittämistä.</p>		

Nurmijärvi

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Sitova tavoite Tarkastelemme Kirkonkylän kehittämissuunnitelman yhteydessä. <i>Vastuutaho: KON ja YMP</i></p> <p>Toimenpide Etsimme aktiivisesti yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa paikallisia kiinteistökehityskohteita jalostettavaksi.</p>	<p>OVK II: Suunnitelman laatiminen edistyy siten, että suunnitelma on valmis vuoden vaihteessa 2023/2024, päätöksenteko 2024.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Suunnitelman laatiminen on edistynyt siten, että suunnitelma on valmis alkuvuodesta 2024 ja hyväksyminen keväällä 2024.</p>	Tavoite osittain saavutettu.
<p>Vastine 28 YMP: Maankäytön tavoiteohjelman (MATA) osana hyväksyttiin asumisen ohjelma 6/2023. Muutoin MATAn laatimista on jatkettu syksyn 2023 jälkeen.</p> <p>KON: Kiinteistökehityskohteita tarkastellaan Kirkonkylän kehittämissuunnitelman yhteydessä.</p>		
<p>Sitova tavoite Varaamme asemakaavoituksessa palvelutuotannon tontteja hyvin saavutettaville alueille tarpeita vastaavasti. <i>Vastuutaho: SIHY, YMP ja KON</i></p> <p>Toimenpide Huomioimme pitkän aikavälin suunnittelussa kunnan palveluyksiköiden sijoittumisen hyvin saavutettaville paikoille. Painopisteenä on sijainti liikenteen solmukodissa tai muiden hyvien liikenneyhteyksien varrella.</p>	<p>OVK II: Nurmijärven yhteiskoulun NYK:n asemakaavan laatiminen etenee, luonnos oli nähtävillä keväällä 2023 ja kaavaehdotusta laaditaan syksyllä 2023. NUUKA-työn yhteydessä on kartoitettu mahdollisia vaihtoehtoja kouluille ja päiväkodeille. Keskustelua on käyty uuden koulun sijoittumisesta Klaukkalaan. Klaukkalan alueen minipalveluverkkotyö on aloitettu ja valmistuu vuoden 2023 aikana. Päätöksenteko alkuvuonna 2024.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Nurmijärven yhteiskoulun NYK:n asemakaavan laatiminen etenee, luonnos oli nähtävillä keväällä 2023 ja kaavaehdotusta laaditaan samanaikaisesti rakennussuunnitelman kanssa.</p> <p>NYK-hankesuunnitelmien päivittäminen v. 2024 keväällä.</p> <p>Klaukkalan alueen minipalveluverkkotyö on aloitettu ja valmistuu vuoden 2023 aikana. Päätöksenteko alkuvuonna 2024. Asemakaavoitus aloittaa palveluverkkosuunnitelman edellyttämät mahdolliset asemakaavamuutokset Klaukkalan minipalveluverkkoa koskevan päätöksen jälkeen.</p>	Tavoite osittain saavutettu. NYK hankesuunnitelma on kesken. Tarkastuslautakunta käsitellyt myös erikseen hankkeen toteutusta kohdassa 5. Investointien toteutuminen. Klaukkalan osalta on luotu selkeitä vaihtoehtoja. Hankkeen päätöksenteko viivästyi syksyyn.
<p>Vastine 29 YMP: NYK-hankesuunnitelmaan on saatu päätöksenteosta lisäselvityspyyntö Krannilan vaihtoehdon tutkimiseksi. Suunnittelu etenee v. 2024 jälkimmäisellä puoliskolla, jotta valtuusto voi tehdä päätöksen alkuvuonna 2025 valitusta hankesuunnitelmasta.</p> <p>Klaukkalan minipalveluverkon hankesuunnitelman osalta on jatkoselvitetty yksi lisävaihtoehto. Etenee valtuuston päätöksentekoon loppuvuonna 2024.</p> <p>Hankesuunnitelmien hyväksyminen luo selkeän etenemispolun hankkeiden budjetointiin ja jatkosuunnitteluun.</p>		

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>SIHY: Klaukkalan minipalveluverkon valmistelu on jatkettu ja lautakunnat ovat antaneet lausunnot hankesuunnitelmasta ja toteutettavasta vaihtoehdosta. NYK:n hankesuunnitelmien päivittäminen jatkuu ja päivitetty hankesuunnitelma tulee päätöksentekoon vuonna 2025.</p>		

Edistämme taajamien ja muiden keskeisten alueiden viihtyisyyttä panostamalla siisteyteen sekä turvallisuuteen

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso 2020–2022	2023	Tarla
KON	Turvallisuus indeksi	2020: 3,93/5 2022: 3,70/5 <i>Lähde: Kuntapalvelut-tutkimus (FCG)</i>	3,81/5	●
YMP	Keskustan katujen puhtaus ja siisteys	2021: 3,56/5 2022: 3,16/5 <i>Lähde: Yhdyskuntatekniset palvelut-tutkimus (FCG)</i>	3,14/5 (satunnaisotoksen ja kotisivujen kautta saadut vastaukset yhteensä) 3,59 (vain satunnaisotoksen kautta saadut vastaukset)	●
YMP	Keskustan ulkopuolisten katujen puhtaus ja siisteys	2021: 3,25/5 2022: 2,88/5 <i>Lähde: Yhdyskuntatekniset palvelut-tutkimus (FCG)</i>	2,92/5 (satunnaisotoksen ja kotisivujen kautta saadut vastaukset yhteensä) 3,33/5 (vain satunnaisotoksen kautta saadut vastaukset)	●
YMP	Keskusta-alueiden viihtyisyyttä kohentavat toimenpiteet	2019: Kevät 260 säkillistä Syksy 0 säkillistä <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	Kevät: 119 säkillistä Syksy: 3 säkillistä	●
YMP	Klaukkalan keskusta-alueiden viihtyisyyttä kohentavat toimenpiteet	2022: Hyväksytyt Klaukkalantien keskeisten alueiden kohennussuunnitelman mukaisesti priorisoidut toimenpiteet toteutuvat määrärahojen puitteissa vuosittain. <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	Toteutunut vuoden 2023 investointimäärärahan puitteissa.	●
Vas-tine 30	<p>YMP: Keskustan katujen puhtaus ja siisteys: toteutui satunnaisotannon kautta saatujen vastausten perusteella (vastaajatahot valittu etukäteen tilastollisesti pätevästi) sekä ei toteutunut, kun mukaan otettiin myös kotisivujen kautta annetut vastaukset (kaikki aktiiviset saivat myös vastata).</p> <p>Keskusta-alueiden viihtyisyyttä kohentavat toimenpiteet (kevään ja syksyn siisteystalkoiden yhteydessä kerätyt ja kirjatut roskasäkit): keväällä 2023 toteutui vähemmän säkillisiä kuin lähtötasuvouden 2021</p>			

Nurmijärvi

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso 2020–2022	2023	Tarla
	<p>keväällä, sekä vuoden 2023 syksyllä toteutui enemmän säkillisiä kuin lähtövuoden 2021 syksyllä.</p> <p>Hyväksytyt Klaukkalantien keskeisten alueiden kohennussuunnitelman mukaisesti priorisoidut toimenpiteet toteutuvat määrärahojen puitteissa vuosittain: toteutettu vuoden 2023 investointimäärärahan puitteissa.</p>			

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Sitova tavoite Toteutamme määrärahojen puitteissa hyväksytyt Klaukkalantien keskeisten alueiden kohennussuunnitelman mukaisesti priorisoidut toimenpiteet vuosittain. <i>Vastuutaho: YMP</i></p> <p>Toimenpide Edistämme siisteysttä, viihtyvyyttä ja turvallisuutta painottaen erityisesti Klaukkalan keskusta-alueita.</p>	<p>OVK II: Suunnitelma vuodelle 2023 tehty ja toteutus käynnissä 100 t€:n investointimäärärahan puitteissa.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Toteutunut vuoden 2023 investointimäärärahan puitteissa.</p>	Tavoite on saavutettu
<p>Sitova tavoite Toteutamme siivoustalkoot keväällä ja syksyllä vuosittain. Edistämme siivoustalkoiden osallisuutta mm. viestinnän keinoin.</p> <p>Edistämme eri kohteiden elävöittämistä ja monipuolista käyttöä tuomalla alueille matalan kynnyksen tapahtumia.</p> <p>Edistämme taiteen prosenttiperiaatteen käyttöönottamista investointi- ja perusparranhankkeissa.</p> <p>Laadimme Nurmijärven turvallisuussuunnitelman. <i>Vastuutaho: YMP, SIHY ja KON</i></p> <p>Toimenpide Kannustamme ja tuemme kuntalaisia ja eri yhteisöjä toimimaan yhdessä alueiden viihtyvyyden ja turvallisuuden edistämiseksi kaikissa taajamissa ja kylissä.</p>	<p>OVK II: Kevään siivoustalkoot järjestetty. Viestitetty kotisivuilla ym. siivoustalkoisiin osallistumista sekä oltu mukana Miljoona roskapussia -kampanjassa. 250 v. juhluvuoden valmistelu. Tapahtumien tukeminen sponsoroinnin kautta.</p> <p>Turvallisuussuunnitelma laadittu ja hyväksytty. Nuorisopalvelut ja kirjasto osallistuvat Miljoona roskapussia -kampanjaan. Matalan kynnyksen tapahtumia toteutetaan säännöllisesti. Taiteen prosenttiperiaatteen käyttöönotto on rakennettu kulttuuriohjelman sisään.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Kunnan siisteysasioiden Siistiksi-logo lanseerattu. Syksyn siivoustalkoot ja Instagram-kisa roskabingo järjestetty. Viestitty mm. kotisivuilla ja kunnan Facebook-sivuilla. Jäteneuvontaa järjestetty pääkirjastolla. Nuorisopalvelut ja kirjasto olivat mukana Miljoona roskapussia -kampanjassa. Yksittäiset päiväkodit osallistuneet ympäristöstä huolehtimiseen. Kulttuuripalvelut ja museo ovat yhdessä eri toimijoiden kanssa toteuttaneet Rajamäen kampuksen työmaa-aidan taideprojektin. Kulttuuripalvelut ja nuorisopalvelut toteuttivat yhteisöllisen taideprojektin Klaukkalan alikulkutunneliin. Turvallisuussuunnitelma laadittu ja hyväksytty 12/2022.</p>	Tavoite saavutettu
<p>Vastine 31 YMP: Prosenttiperiaatetta ei ole otettu käyttöön kunnan investointi- ja perusparranhankkeissa</p>		Tavoite saavutettu

SIHY: Nuorisopalvelut ja kirjasto olivat mukana Miljoona roskapussia –kampanjassa. Kulttuuripalvelut ja nuorisopalvelut toteuttivat yhteisöllisen taideprojektin Klaukkalan alikulkutunneliin.

Museo toteutti Rajamäen kampuksen työmaa-aitaan näyttelyn alueen historiasta ja kulttuuripalvelut tuotti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa aitaan taideteoksia.

Painopiste: Tavoitteleme hallittua väestönkasvua siten, että huomioimme palveluverkon kestävyiden

Tavoitteleme keskimäärin 1,5 prosentin väestönkasvua

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso 2020–2022	2023	Tarla
KON	Väestönkasvu vuosittain (lkm) koko kunta ja alueet	<p>2021: Nurmijärvi: Asukasluku: 44 127 Väestönkasvu: 464 Kasvuprosentti: 1,1 %</p> <p>2022: Nurmijärvi: Asukasluku: 44 458 Väestönkasvu: 331 Kasvuprosentti: 0,8 % <i>Lähde: Tilastokeskus</i></p>	<p>Nurmijärvi: Asukasluku: 44 773 Väestönkasvu: 322 Kasvuprosentti: 0,7 %</p>	<p>●</p> <p>Kehyskuntien keskimääräistä tasoa</p>
YMP ja KON	Vuotuisten investointien taso suhteessa NUUKA-raamiin	<p>2021: -19,2milj. e</p> <p>2022: NUUKA 1.0 investointiraami ei ollut enää pätevä vuonna 2022. Investointitasoa tarkasteltiin osana NUUKA-ohjelman päivitystä, mutta varsinaista investointiraamia ei asetettu. <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i></p>	Investointitaso määritettävä uudeleen suhteessa talouden kantokykyyhin, palveluverkkotarpeet ja kunnan yleiset kehitysnäkymät huomioiden.	●
KON ja SIHY	Palveluverkon kapasiteetin ja yksikköhinnan seuranta	<p>2022: Palveluverkon kapasiteetti selvitetty osana NUUKA-työtä. Kapasiteettitietoja tarkastellaan jatkossa vuosittain osana palveluverkkosuunnittelua. Yksikköhinnat laskettu vuodelta 2022. <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i></p>	Palveluverkon kapasiteetti tiedossa. Yksikköhintoja vuodelta 2023 ei ole laskettu tilinpäätöshetkellä.	●
Vas-tine 32	<p>YMP: investointien parempi jaksottaminen huomioiden rakennusten kunto, käyttäjän tarpeet ja talouden kestävyys. Oikea-aikainen pieninvestointi, peruskorjaus tai uudisrakentaminen.</p> <p>SIHY: Palveluverkon yksikköhinnat lasketaan syksyn 2024 aikana vuoden 2023 tilinpäätöstiedoilla. Palveluverkon kapasiteettitiedot päivitetään myös syksyn 2024 aikana.</p>			

Nurmijärvi

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Sitova tavoite Rullaavan palveluverkkotyön käynnistäminen. <i>Vastuutaho: KON, SIHY ja YMP</i></p> <p>Toimenpide Kehitämme ja suunnittelemme investointeja, sekä asunto- ja palvelutuotantoa tasapainoisesti, hallitusti ja ennakoivasti.</p>	<p>OVK II: NUUKA-työssä tehdyt linjaukset toimivat pohjana rullaavalle palveluverkkotyölle.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: NUUKA-työssä tehdyt linjaukset toimivat pohjana rullaavalle palveluverkkotyölle. Klaukkalan minipalveluverkkoselvityksessä on tehty vaihtoehtojen ja vaikutusten laaja-alainen arviointi.</p>	Tavoite saavutettu osittain
<p>Vastine 33 KON: Klaukkalan minipalveluverkkoselvityksen yhteydessä on arvioitu investointien suunnitteluprosessia ja miten sitä voidaan jatkossa kehittää paremmin ennakoivamaksi. Arviointi on toiminut pohjana vuoden 2024 kehitystyölle.</p> <p>YMP: On tehty laaja-alainen vaikutusten arviointi merkittävien palveluverkkohankkeiden yhteydessä.</p> <p>SIHY: Hanksuunnitelmapäätösten yhteyteen tehdään vaikutusten laaja-alaiset arvioinnit.</p>		
<p>Sitova tavoite Rullaavan palveluverkkotyön käynnistäminen. <i>Vastuutaho: KON, SIHY ja YMP</i></p> <p>Toimenpide Kehitämme palvelutarpeita ennakoivaa rullaavaa palveluverkkosuunnitelmaa suhteessa maankäytön pitkän aikavälin suunnitelmiin.</p>	<p>OVK II ja TILINPÄÄTÖS: Rullaava palveluverkkotyö keskittyi vuonna 2023 vahvasti Klaukkalan alueen palveluverkon vaihtoehtojen mallintamiseen. Samalla mallinnetaan myös muiden alueiden palveluverkon kehittymistä. Palveluverkkotyö on pohjana tarveselvitys- ja hanksuunnitteluvaiheille. Klaukkalan jälkeen vuorossa on Rajamäen ja Kirkonkylän palveluverkkotarkastelut.</p>	Tavoite saavutettu osittain
<p>Vastine 34 KON: Rullaava palveluverkkotyö saatiin käynnistettyä vuoden 2023 aikana. Klaukkalan palveluverkon mallintamisen jälkeen on pyritty mallintamaan myös muiden alueiden maankäytön pitkän aikavälin suunnitelmia ja sen vaikutuksia palveluverkkoon. Linjauksia alueiden priorisoinnista, ja sitä kautta vaikutuksia palveluverkkoon, pyritään saamaan maankäytön tavoiteohjelman kautta.</p> <p>YMP: Tavoiteltavaa on jatkossa, että tulevaisuudessa pääsemme reagoinnista ennakoivaan palveluverkkosuunnitteluun.</p>		

Nurmijärvi

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Klaukkalan minipalveluverkkoselvityksen hankesuunnitelmat päätöksenteossa loppuvuonna 2024 ja NYK-hankesuunnitelma alkuvuonna 2025.</p> <p>SIHY: Käymme säännöllisesti lävitse alueittaiset väestöennusteet lasten ja nuorten osalta. Arvioimme koulujen oppilasmäärien kehittymistä varhaiskasvatusikäisten lasten määrien perusteella.</p>		

Kehitämme maankäyttöä ja kaavoitusta pitkäjänteiseksi ja ennakoivaksi

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso 2020–2022	2023	Tarla
YMP ja KON	Maankäytön tavoiteohjelman (MATA) + asumisen ohjelman päivitys/laadinta (sisältää tontintuotantoketjun + resurssit sekä riskit)	Maankäytön tavoiteohjelman ensimmäinen versio on laadittu vuonna 2020. Ohjelman päivittäminen ja laajentaminen asumisen osiolla syksy 2022- kevät 2023 <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	Maankäytön tavoiteohjelman laatimistyö on aloitettu 08/2023. Ohjelman päivitys vuoden 2024 aikana.	●
Vastine 35	KON ja YMP: Maankäytön tavoiteohjelman (MATA) osana hyväksyttiin asumisen ohjelma 6/2023. Muutoin MATAn laatimista on jatkettu syksyn 2023 jälkeen.			

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Sitova tavoite Tunnistamme ketjun kehittämisen paikat, kehitämme toimintatapojamme ja määritellämme prosessit toistettaviksi. <i>Vastuutaho: YMP</i></p> <p>Toimenpide Luomme edellytykset koko tontintuotantoketjun sujuvuudelle.</p>	<p>OVK II: Kehittämistyö on jatkuva. Hallintosäntöuudistuksella esitetään sujuvoittamista mm. asemakaavoitus- ja katusuunnittelu-prosessiin, lisäksi kunnan talorakentamishankkeiden osalta on esityksenä kehittää päätöksentekovaiheita sujuvammaksi, kuitenkin niin että jatkossa päätöksentekoon tuotavat asiat vahvistuvat.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Kehittämistyö on jatkuva. Hallintosäntöuudistuksella mahdollistettiin sujuvoittamista mm. asemakaavoitusprosessiin, lisäksi kunnan talorakentamishankkeiden osalta on esityksenä kehittää päätöksentekovaiheita sujuvammaksi, kuitenkin niin että jatkossa päätöksentekoon tuotavat asiat vahvistuvat.</p>	Tavoite saavutettu osittain
Vastine 36		
<p>YMP: Nurmijärven kunnan hallintosäntö on päivitetty 1.11.2023 lukien. Prosessien kehittämisen ja selkeämmän päätöksenteon lisäksi on perustettu merkittävien rakennushankkeiden ohjausryhmä ohjaamaan ja mm. kehittämään hankejohtamista.</p>		

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Sitova tavoite Kehitämme osaamista. Käytämme konsulttiapua avainhenkilöiden rekrytoinneissa. Lisäämme resursseja tontintuotantoketjun pullonkaulakohteisiin. <i>Vastuutaho: YMP</i></p> <p>Toimenpide Huolehdimme maankäytön ja kaavoituksen resurssien riittävydestä.</p>	<p>OVK II: Uusia henkilöitä on perehdytetty, koulutuksien avulla osaamista on kehitetty ja ylläpidetty. Maankäyttöpäällikön rekrytoinnissa on käytetty konsulttiapua, rekrytointi saatiin tehtyä. Yleiskaavasuunnittelijan rekrytointi onnistui. Kehykseen 2024 esitetään lisäresursseja</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Uusia henkilöitä on perehdytetty, koulutuksien avulla osaamista on kehitetty ja ylläpidetty. Maankäyttöpäällikön rekrytoinnissa käytettiin konsulttiapua, rekrytointi saatiin tehtyä onnistuneesti. Yleiskaavasuunnittelijan rekrytointi onnistui. Talousarviossa hyväksyttiin lisäresurssina 2 vuoden määräaikainen asemakaavasuunnittelija asemakaavoitukseen, jotta Y-tonttien kaavamuutoksia saadaan edistettyä nopeammin. Lisäksi talousarviossa hyväksyttiin paikkatietoasiantuntijan vakanssi, joka täytetään sisäisin järjestelyin.</p>	<p>Tavoite osittain toteutunut rekrytointien osalta. Toteutumasta ei selviä mitkä ovat pullonkauloja ja onko niihin kohdistunut resurssointia (kohteet, projektit yms).</p> <p>Toteutumasta ei selviä onko ulkopuolista kaavoittajaresurssia käytetty.</p>
<p>Vastine 37 YMP: Kirkonkylän keskustan kehittämissuunnitelman laatimiseen on käytetty konsulttiapua, samaten kaavoituksen edellyttämien selvitysten laatimiseen. Kokonaisuudessaan maankäytön ja kaavoituksen tulosalueella ja muualla tontintuotantoketjun osissa on odotuksiin ja strategian tavoitteisiin nähden liian vähän henkilö- ja euroresursseja.</p>		
<p>Sitova tavoite Ohjelman päivittäminen ja laajentaminen asumisen osiolla syksy 2022 - kevät 2023. <i>Vastuutaho: YMP ja KON</i></p> <p>Toimenpide Ohjaamme maankäyttöä ja kaavoitusta asumisen ohjelmalla sekä maankäytön tavoiteohjelmalla (MATA).</p>	<p>OVK II: Työ aloitettu 08/2023.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Asumisen ohjelma 2023–2030 hyväksyttiin 06/2023. MATAN laatimistyö on aloitettu 08/2023.</p>	<p>Tavoite saavutettu.</p>

4.2.5 Elinvoimaisten elinkeinojen Nurmijärvi

Painopiste: Kasvatamme työpaikkaomavaraisuutta

Tavoittelemme työpaikkaomavaraisuuden nousua 70 prosenttiin

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso: 2020–2022	2023	Tarla
KON	Työpaikkaomavaraisuus	2020: 59 % 2021: 58,9 % 2022: 57,7 % <i>Lähde: Tilastokeskus</i>	-	 Alle 70 %
KON	Yhteisöverotuotot	2021: 12,1 milj. e 2022: 13,4 milj. e <i>Lähde: Verohallinto</i>	9,4 milj. e	

Nurmijärvi

KON	KEUKE:n asiakastyytyväisyys	2021: 98 % <i>Lähde: Keski-Uudenmaan kehittämiskeskus, KEUKE</i>	97 %	●
Nurmijärven sijoittumisen kehitys eri tutkimuksissa				
KON	- Kuntabarometri	2022: arvosana 2,85/5 <i>Lähde: Suomen Yrittäjät</i>	Barometri julkaistaan joka toinen vuosi, seuraava 2024	●
KON	- Kuntabarometri	2022: sijoitus 9. <i>Lähde: Suomen Yrittäjät</i>	Barometri julkaistaan joka toinen vuosi, seuraava 2024	●
KON	- Kuntien imago- tutkimus	2021: sijoitus 4. (koko maan taso) <i>Lähde: Taloustutkimus</i>	8. (yli 40 000 asukkaan kunnat)	●
KON	Aloittaneet yritykset	2021: 360 kpl 2022: 342 kpl <i>Lähde: Tilastokeskus</i>	335	●
KON	Lopettaneet yritykset	2021: 207 kpl 2022: 259 kpl <i>Lähde: Tilastokeskus</i>	116	●
KON YMP	Olemassa olevat yritystontit	2022: 3 kpl <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	5 kpl	●
YMP	Luovutetut yritystontit	2022: 8 kpl <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	4 kpl	●
Vastine 38	<p>KON: Työpaikkaomavaraisuuden toinen tekijä (työikäisen väestön määrä) kasvaa työpaikkamäärää nopeammin. Työpaikkamäärän trendikin on kuitenkin taas kasvussa koronan aiheuttaman kuopan jälkeen. Yhteisöverokertymä laski liki 10% koko maassa heikon taloustilanteen takia. Perustettuja yrityksiä oli ennätysmäärä 386 kpl. Asiaa sotkee, se että raportoinnissa on käytetty kahta eri lähdettä, Tilastokeskusta ja Keukea. Keuke käyttää esim. As. Oy:stä puhdistettua lukua, jonka aikasarja viime vuosilta on 2021: 331, 2022 301 ja 2023 335 kpl. Vaikka luovutettujen tonttien määrä oli pieni, luovutettu pinta-ala oli ennätysellinen.</p> <p>YMP: Luovutettujen yritystonttien määrä on riippuvainen kysynnän ja tonttitarjonnan kohtaamisesta sekä neuvotteluiden etenemisestä. Tavoitteena on löytää uusia maa-alueita, joita voitaisiin maanhankinnan jälkeen kaavoittaa yritysalueiksi.</p> <p>Tällä hetkellä kunnassa on etenevässä todella isoja yritystonttiprojekteja, jotka korvaavat määrälliset</p>			

Nurmijärvi

tavoitteet. Esimerkiksi Ilvesvuori pohjoisen logistiikka-alan 1. tontti ja Sudentullin asemakaava.

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Sitova tavoite Tarjoamme yrityksiä tueksi niiden kasvua ja muita elinkaaren vaiheita varten laadukkaat ja saavutettavat neuvontapalvelut.</p> <p>Toimimme tiiviissä yhteistyössä yritys- ja elinkeinoelämän tarpeiden ja kehittämisedellytysten kartoittamiseksi. <i>Vastuutaho: KON</i></p> <p>Toimenpide Tuemme yritysten kehittymistä ja laajenemismahdollisuuksia räätälöidysti yritysneuvonnan ja kaavoituksen keinoin.</p>	<p>OVK II: Kunnan Keuken kautta toteuttamia neuvontapalveluita suositeltiin muillekin 98 % asiakkaista. Kuntaan perustettiin välillä 1–6/23 yhteensä 174 uutta yritystä. Samaan aikaan toimintansa lopetti 55 yritystä.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Keuken neuvontapalveluita suositeltiin muillekin 97 % asiakkaista. Perustettuja yrityksiä 335, lopettaneita 116. Luovutetuista yritystonteista (4 myytyä, 2 vuokrattua) 4 räätälöitiin tiettyyn tarpeeseen.</p>	<p>Puhutaan vain neuvontapalveluista. Voidaan todeta suositteluprosentin perusteella, että on laadukkaita. Räätälöityjä palveluita on tarjottu.</p> <p>Vastuutahona vain KON, tulisiko kaavoitusosassa olla myös YMP. Kaavoitusosasta ei ole toteutumatiotoja.</p> <p>Tavoite ei ole toteutunut. Elinkeinoelämän tarpeiden ja kehittämisedellytysten kartoittamisen tilannetta ei ole avattu.</p>
<p>Vastine 39 YMP: Tarpeiden kartoittaminen ei tarkoita laajalle yrityskehitykselle tehtyä kyselyä tms, vaan tiettyjen yritysten kanssa toteutettavia tiiviitä yhteistyöprosesseja. Kunnan käytettävissä olevien työkalujen osalta nämä liittyvät aina tiloihin ja laajentamiseen. Tonttivarannon puutteessa nämä pitää aina ratkaista yritys- ja tapauskohtaisesti.</p>		
<p>Sitova tavoite Etsimme hyvillä sijainneilla uusia potentiaalisia työpaikka-alueita ja käynnistämme maanhankinnan näillä alueilla. <i>Vastuutaho: YMP ja KON</i></p> <p>Toimenpide Varmistamme monipuolisten yritystonttien riittävyyden hyvillä logistisilla sijainneilla ennakoitujen tulevaisuuden tarpeita</p>	<p>OVK II: Käynnissä on neuvotteluita useista sijoittumishankkeista, mutta tonttivalintojen puute hidastaa niiden maaliin saamista.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Uusien alueiden etsiminen on työn alla, mutta on haastavaa. Sudentullin kaavoitus etenee.</p>	<p>Jatkuvaa toimintaa. Ei ole vuodelle varsinaista tavoitetta</p>
<p>Vastine 40 YMP: Uusien yritysalueiden tarve on tunnistettu, mutta prosessi maanhankinnasta yritystonttien markkinointiin kestää useita vuosia ottaen huomioon myös kunnallistekniikan rakentamisen. Jatkuvana tavoitteena on löytää uusia maa-alueita, joita voitaisiin maanhankinnan jälkeen kaavoittaa yritysalueiksi.</p>		

Nurmijärvi

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Sitova tavoite Teemme aktiivista tonttimarkkinointia potentiaalisille toimijoille. <i>Vastuutaho: KON</i></p> <p>Toimenpide Tavoittelemme työllistäviä toimijoita, joille sijainti on keskeinen tekijä.</p> <p>Vastine 41 Tällä hetkellä tulossa olevat isot toimijat tuovat kerralla arviolta runsaan 10 vuoden keskimääräisen työpaikkamäärän kasvun. Samaan tulokseen pääseminen edellyttäisi useita täyteen myytyjä perinteisiä yritysalueita. Sijoittumisvaihtoehtojen vaihtoehdot rajautuvat tällä hetkellä muutamiin yksittäisiin tontteihin.</p>	<p>OVK II: Käynnissä on neuvotteluita useista sijoittumishankkeista, mutta tonttivaihtoehtojen puute hidastaa niiden maaliin saamista.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Sudentullin tulevalle alueelle sijoittumassa toimijoita, joiden työllistämisaikutus on useita satoja.</p>	<p>Ei olla onnistuttu - pelkät isot toimijat eivät riitä tavoitteen toteutumiseksi.</p>

Painopiste: Edistämme matkailun kehittymistä

Mahdollistamme matkailun, kulttuurin ja tapahtumatoiminnan toimintaedellytyksiä sekä keskeisten matkailukohteiden kehittymistä.

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso: 2020–2022	2023	Tarla
KON	Matkailun ja kulttuurin sekä ravitsemustoiminnassa (TOL 2008: I- ja R-luokat): - Aloittaneet yritykset - Lopettaneet yritykset - Yrityskanta	2021: Aloittaneet: 25 kpl, 11 kpl Lopettaneet: 20 kpl, 16 kpl Yrityskanta: 177 kpl, 169 kpl <i>Lähde: Tilastokeskus</i>		●
KON	Matkailu- ja kulttuuritoimialojen sekä ravitsemustoiminnan työpaikat (TOL 2008: I- ja R-luokat)	2020: 517 kpl 2021: 536 kpl <i>Lähde: Tilastokeskus</i>		●
KON	Tapahtumatuotannon, erilaisen toiminnan ja erilaisten kohteiden kehittyminen	2021: Nurmijärven kunta lanseerasi keväällä 2022 Visit Nurmijärvi -brändin. Matkailun ympärillä tehtiin myös aktiivista PR- viestintää, ja Nurmijärven matkailukohteista tarjottiin tietoa valtakunnan mediassa. Matkailua kehitettiin vuonna 2022 esim. lanseeraamalla uusi Seitsemän veljeksien pyöräreitti, joka kehitettiin yhteistyössä paikallisten pyöräilijöiden kanssa. Reitti löytyy digitaalisessa muodossa Visit Nurmijärvi – sivuilta ja sitä on markkinoitu aktiivisesti mm. sosiaalisessa mediassa. Myös matkailuohjelman laadinta on käynnissä. <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	Kunnan matkailu- ja kulttuurikohteista tehtiin kuvaussuunnittelua ja -tuotantoa matkailukohteiden esillä pitämiseksi. Matkailukohteista ja Visit Nurmijärvi -sivustosta tehtiin myös infotaulumainontaa ja aktiivista markkinointia somessa. Syyskuussa järjestettiin suuren suosion saanut Farmikieppi-tapahtuma. Matkamessujen 2024 suunnittelu ja ennakkomarkkinointi alkoi loppuvuodesta 2023.	●

Nurmijärvi

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Lähtötaso: 2020–2022	2023	Tarla
KON	Nurmijärven matkailubrändin kehitys	Lähtötaso selviää 1. bränditutkimuksessa <i>Lähde: Nurmijärven kunta</i>	Matkailua ja sen viestintää kehitettiin kokonaisvaltaisesti. Bränditutkimusta ei vielä ole toteutettu. Matkailuohjelma valmistui kesällä 2023. Visit Nurmijärvi-sivuston kehitys- ja uudistustyöhön ja sisällöntuotantoon panostettiin, samoin somekanavien kehittämiseen. Matkailu- ja tapahtumayrittäjien uutiskirje lähetettiin kuukausittain ja matkailu- ja tapahtumayrittäjien yritystapaamisia ja ideointi-iltoja järjestettiin säännöllisesti. Matkailun ympärillä tehtiin myös aktiivista PR-viestintää sosiaalisessa mediassa ja matkailu- ja tapahtumayrittäjäverkoston kautta.	●
Vastine 42	Osana kulttuuri-, matkailu- ja tapahtumaohjelmaa tunnistettiin matkailutulo keskeisimmäksi matkailumittariksi. Kunta osallistui tähän liittyvään tutkimukseen, varsinaisen bränditutkimuksen sijasta. Matkailutulokin toki liittyy matkailubrändiin, mutta kertoo myös matkailun vaikutuksista alueen yrityksille. Nurmijärven kunnan välitön matkailutulo eli yritysten matkailijoilta saama liikevaihto oli 25 802 141 euroa vuonna 2022, ja matkailutulo 600 euroa asukasta kohden.			

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>Sitova tavoite Laadimme Matkailun, kulttuurin ja tapahtumien kehittämissuunnitelman. Toteutamme ja jalkautamme brändillistä matkailumarkkinointia, joka tukee paikallisia yrittäjiä. <i>Vastuutaho: KON</i></p> <p>Toimenpide Tuemme matkailu- ja palveluyrittäjiä liiketoiminnan kehittämisessä.</p> <p>Vastine 43 Osana matkailuverkostoyhteistyötä toteutettiin mm. historian ensimmäinen Farmikieppi-tapahtuma syyskuussa 2023. Tapahtuma oli yrittäjien näkökulmasta erittäin onnistunut ja toteutettiin uudelleen vuonna 2024. Ensimmäisenä vuonna kunta</p>	<p>OVK II: Ohjelma hyväksyttiin kesäkuussa 2023. Visit Nurmijärvi -viestinnän ja kanavien kehittäminen, Visit Nurmijärvi -matkailuesitteen julkaisu, matkailumainonta. Matkailua tukevien tapahtumien ja toimijoiden sponsorointi ja viestintäyhteistyö. Matkailuverkostotyö yrittäjien kanssa.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Kulttuuri-, matkailu- ja tapahtumaohjelma hyväksyttiin kesäkuussa 2023.</p>	<p>Tavoite osittain saavutettu</p>

Nurmijärvi

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
<p>tuki tapahtuman konseptoinnissa, suunnittelussa ja markkinoinnissa. Kunnan matkailukoordinaattori toimittaa matkailuyrittäjille ja muille alan toimijoille kuukausittaista uutiskirjettä, jossa on ajankohtaista tietoa matkailuhankkeisiin, kutsuja tilaisuuksiin, kunnan projekteihin ja tutkimustuloksiin liittyen. Uutiskirjeen sisällöt mahdollistavat myös oman toiminnan kehittämisen uusimpien trendien mukaisesti. Visit Nurmijärvi -sivut uudistettu ja Visit Nurmijärvi -esitteet toteutettu tarjoamaan näkyvyyttä paikallisille yrityksille. Kunta osallistui tammikuussa 2024 matkamessuille (suunnittelutyö aloitettiin vuonna 2023), messuilla tuotiin valtakunnallista näkyvyyttä Visit Nurmijärvi -viestinnälle ja myös paikallisille toimijoille. Liiketoiminnan kehittämistä on jatkettu vuonna 2024.</p>		
<p>Sitova tavoite Laadimme Matkailun, kulttuurin ja tapahtumien kehittämisohjelman, jossa tunnistetaan keskeiset matkailu-, luonto- ja kulttuurikohteet ja priorisoidaan niihin. <i>Vastuutaho: KON ja SIHY</i></p> <p>Toimenpide Kehitämme ja markkinoimme kunnan omia matkailu-, luonto- ja kulttuurikohteita näiden omaleimaisten identiteetin kautta.</p>	<p>OVK II: Ohjelma hyväksyttiin kesäkuussa 2023. Matkailu-, luonto- ja kulttuurikohteiden sekä paikallisten tapahtumien nosto Visit Nurmijärvi -viestinnässä ja markkinoinnissa.</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Kulttuuri-, matkailu- ja tapahtumaohjelma hyväksyttiin kesäkuussa 2023.</p>	Tavoite osittain saavutettu
<p>Vastine 44 SIHY: Kulttuuri-, matkailu- ja tapahtumaohjelma hyväksyttiin kesäkuussa. Ohjelmassa tunnistettiin tärkeimmät kehittämiskohdet. Ohjelman täysipainoinen toteuttaminen alkaa 2024.</p> <p>KON: Kulttuuri-, matkailu- ja tapahtumaohjelma hyväksyttiin kesäkuussa. Ohjelmassa tunnistettiin tärkeimmät kehittämiskohdet. Ohjelman toteuttaminen aloitettiin vuonna 2023. Visit Nurmijärvi -viestinnässä tuotu näkyvyyttä matkailu-, luonto- ja kulttuurikohteille ohjelman mukaisesti.</p>		
<p>Laadimme Matkailun, kulttuurin ja tapahtumien kehittämisohjelman, jossa tunnistetaan keskeiset päätapahtumat ja tapahtumapaikat, joihin priorisoidaan jatkossa. Kehitämme tapahtumatoimintaa; laaja-alainen verkostoituminen, myyntikanavien vahvistaminen eri toimijoiden kanssa. <i>Vastuutaho: KON ja SIHY</i></p> <p>Toimenpide</p>	<p>OVK II: Ohjelma hyväksyttiin kesäkuussa 2023. Paikallisten tapahtumien tukeminen sponsoroinnin ja vies</p> <p>TILINPÄÄTÖS: Kulttuuri-, matkailu- ja tapahtumaohjelma hyväksyttiin kesäkuussa 2023.</p>	Tavoite osittain saavutettu

Nurmijärvi

Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet, vastuutaho ja toimenpide	Talousarvio 2023 sitovien tavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunta
Edistämme ja mahdollistamme tapahtumatuotantoa yhteistyössä tapahtumatuottajien ja lähikuntien kanssa.		
Vastine 45 SIHY: Keski-Uudenmaan kuntien kanssa on verkostoiduttu ja toteutettu yksi yhteinen tapahtuma. Pop up –tyylisiä “kaupunkikulttuuritapahtumia” järjestettiin Sääksissä ja suunnitelma tapahtumien siirtämisestä elävöittämään kylä tehtiin seuraavaa vuotta varten. KON: Kunnan matkailukoordinaattori organiso i yhdessä paikallisten yrittäjien kanssa Farmikiepin syyskuussa 2023. Kunnan sponsorointirahalla tuettiin paikallisia tapahtumia: EVOC-maastopyöräilytapahtuma, Nurmijärvi-maraton, moottorisahaveiston SM-kilpailut, Yleisurheilun Youth Athletic Games -kilpailut, Solbacka Summer Games -ratsastustapahtuma. Naapuri- ja lähikuntien matkailu- ja tapahtumajärjestäjien kanssa verkostoiduttu. Sponsorointihaku vuodelle 2024 toteutettiin loppuvuodesta 2023 ja tuki kohdennettiin matkailua edistävälle tapahtumille. Visit Nurmijärvi -viestinnässä ja kunnan muussa viestinnässä tuotu näkyvyyttä paikallisille tapahtumille.		

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta on arvioinut mittareita oletusarvoisesti niin, että tavoite on edellisvuotta parempi. Jokaiselle mittarille tulisi olla selkeä tavoitetaso, jotta toteutumista voidaan arvioida.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että työpaikkaomavaraisuuden osalta otsikkoon on tuotu 70 % tavoite omavaraisuudelle, mutta vuotuisiin tavoitteisiin ei ole merkitty sitovaa tavoitetta. Mittaristo-taulukossa ei ole esitetty toteutumätietoja tai esitetty tavoitetasoa. Työpaikkaomavaraisuutta on käsitelty strategian puoliväliarvioinnissa ja ilmoitettu olevan 59 %.

Vastine 46

KON: Mittaristoa kehitetään edelleen tarkastuslautakunnan toivomaan suuntaan.

5. Investointien toteutuminen

Toteutuneet investointimenot, poistot ja varaukset

Investointimenot olivat tilikautena 36,0 miljoonaa euroa (2022: 40,5 milj eur), johon rahoitusosuutta oli 1,0 milj euroa (2022: 2,6 milj eur). Kunnan investointien omahankintameno asettui 35 miljoonaan euroon laskien 2,8 miljoonaa euroa edellisvuoteen nähden. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja oli yhteensä 23,6 miljoonaa euroa (2022: 7,1 milj eur), josta Ilvesvuori Pohjoinen II:n asemakaavan tonttikauppa oli suuri ja myös suuressa roolissa hyvään tulokseen.

Merkittäviä investointeja talonrakennushankkeiden osalta olivat vuoden aikana Rajamäen kampus, Klaukkalan jäähallin kunnostusprojekti, kunnanviraston muutostyö sekä helmikuussa 2023 valmistunut Lepsämän koulun uudisrakennus. Vaikuttavimpia suunnitteluhankkeena oli Klaukkalan palveluverkon hankesuunnitelman laadinta. Kunnallistekniikan rakentamisen nettokulut olivat 16,5 miljoonaa euroa. Merkittäviä investointeja on ollut mm. Lepsämäntien parantaminen (Vanha-Klaukan kohta), Heinojan alue, Kylänpään alue, Rajamäentien-Raalantien risteysalue sekä vanhan jäähallin ilmanvaihto- ja jäähdytyslaitteiston uusiminen.

Poistot olivat 22,4 miljoonaa euroa kasvaen edellisvuodesta 2,8 miljoonaa euroa. Poistotaso on kasvanut ennakoitua hitaammin. Arvonalentumista kirjattiin Urheilupuiston koulusta, Syrjälän koulusta ja päiväkodista yhteensä 3,3 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 kirjattiin 1,2 miljoonan euron alaskirjaus Rajakaaren osalta.

Tilikauden tuloksesta tehtiin 8 miljoonan euron investointivaraus Klaukkalan uuden päiväkodin investointihanketta varten. Taseen vapaaehtoisissa varauksissa on lisäyksen jälkeen yhteensä 32,8 miljoonaa euroa investointivarausta.

Epävarmuuksina on edelleen henkilöstön saatavuus, taloudelliset suhdanteet ja ilmastonmuutokseen liittyvät haasteet. Rakentaminen on hiljentynyt ja kiinteistökannalla on syntynyttä korjausvelkaa.

Nurmijärven Yhteiskoulun ja Nurmijärven lukion hankesuunnitelma

Kunnanvaltuustossa päätettiin 16.6.2021 Nurmijärven lukion ja yläkoulun keskitetystä vaihtoehdosta, jossa lukio sijoitetaan kampukselle Nurmijärven yhteiskoulun (NYK) yhteyteen. Samalla hyväksyttiin Nurmijärven Yhteiskoulun ja Nurmijärven lukion hankesuunnitelma (17.5.2021), joka sisältää peruskorjattavat ja rakennettavat kiinteistöt.

Alkusyksystä 2023 palkattiin rakennuttajakonsultti selvittämään vuoden 2021 päätöksen hankintasuunnitelmaa ja tilaohjelmaa. Kartoituksessa havaittiin, että tilaohjelmasta puuttui noin 1300 m² olemassa olevia tiloja sekä uudisrakentamisen tilaohjelmasta liikenne- ja teknistä tilaa reilut 700 m².

Kunnanvaltuuston kyselytunnilla 11.12.2023 esiteltiin hankesuunnitelman päivitystarve ja nousseen kustannusarvion vuoksi valtuustossa tehtiin esitys selvittää myös toisena vaihtoehtona olleen Krannilanpuiston kustannukset. Tässä vaihtoehdossa Krannilanpuistoon rakennettaisiin erillinen lukiorakennus ja nykyisen Nurmijärven yhteiskoulun tilat jäisivät perusopetukselle.

Molempien hankesuunnitelmien tilaohjelmat päivitettiin ja niiden kustannusarviot. Nurmijärven Yhteiskoulun tontille toteutettavan keskitetyn vaihtoehdon alkuperäiset tilat olivat laskelmalla 8 086 m² ja kartoituksessa päivitetty tilantarve on 12 407 m². Tilojen tarve on kasvanut 4 321 m². Lisäykset koskevat noin 2 500 m² puuttuneita tiloja, noin 1 000 m² liikuntasali ja 1 000 m² lisättyjä tiloja luokkiin ja erityis-

Nurmijärvi

ryhmille. Lisäksi alkuperäiseen hankkeeseen lisätty pysäköintihalli. Alkuperäinen kustannusarvio hankkeelle oli 21,9 milj. euroa ja kustannukset täsmentyivät 39,7 miljoonaan euroon. Investointikustannuksiin ei sisälly irtokalusteiden, av-varustelun ja rahoituskuluja. Lukion rakentaminen erilliselle tontille (Krannila-vaihtoehto) oli alkuperäiseltä kustannusarviolta 27,5 milj. euroa ja tämän päivitetty kustannustaso olisi 47–50 milj. euroa.

Hankesuunnitelmien 17.5.2021 mukaan lukion uudisrakennuksen suunnittelu NYK yhteyteen ajoittui 2023 ja rakentaminen vuosille 2024–2025. Rakennus voitaisiin ottaa käyttöön vuoden 2025 jälkipuoliskolla. Tämän hetken arvion mukaan hankkeen jatkosuunnittelu tapahtuisi 2024–2025 ja rakentaminen ajoittuisi vuosille 2025–2027. Käyttöönotto olisi vuoden 2028 alussa. Krannilan vaihtoehdossa rakentaminen olisi mahdollista aloittaa aikaisintaan vuonna 2027.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota puutteelliseen hankesuunnitteluun ja -ohjaukseen. Kunnan mittapuilla kyseessä on merkittävä investointi. Päätöksenteossa tulisi olla käytössä vaihtoehtoista riittävät ja oikeat tiedot. Vuoden 2023 tilanteessa hanke on muuttunut merkittävästi vuoden 2021 päätetystä.

Vastine 47

YMP: Hankesuunnitelmien laadinnassa tullaan jatkossa kiinnittämään huomiota niiden tasalaatuisuuteen. Suunnittelua tehdessä tulee varata riittävästi aikaa itse suunnitteluun, vuoropuheluun, sekä tarvittaviin selvityksiin. Vanhoja hankesuunnitelmia tulee pystyä arvioimaan kriittisesti varsinkin tilanteessa, jossa niiden valmistumisesta on jo ehtinyt kulumaan useita vuosia. Onko tarve mahdollisesti muuttunut suuntaan tai toiseen? Onko hankkeelle ylipäätään enää tarvetta? Kustannustasomuutokset ovat vuosittain useita prosentteja, pahimmillaan jopa yli kymmenen prosenttia, jolloin vanhojen hankesuunnitelmien kustannusarviot saattavat olla useita miljoonia pielessä. Mahdollisten virheiden, puutteiden tai epäkohdonmukaisuuksien osalta viranhaltijoiden velvollisuus on tuoda asiat ripeästi päätöksentekoon, jotta mahdollisesti virheellisiin tietoihin tehdyt päätökset voidaan oikaista ja suunnitteluaineisto samalla päivittää. Nykyisessä hallintosäännössä 1.11.2023 lukien päätöksentekijät hyväksyvät hankesuunnitelmat, jonka jälkeen seuraava päätettävä asia on investointimääräraha talousarvion yhteydessä. Yleissuunnitelma- ja hankintapäätös viranhaltijan toimesta. Päätöksiä tehdessä on myös viranhaltijan aseman turvaamista, että kustannukset ja hankkeen sisältö ovat kohdillaan ennen itse rakentamishankkeeseen ryhtymistä.

SIHY: NYK:n ja lukion hankesuunnitelmaa ollaan päivittämässä valtuuston päätöksen mukaisesti.

6. Henkilöstö

Uusi henkilöstöohjelma 2023–2025 laadittiin syksyllä 2022 ja tuli voimaan kunnanhallituksen päätöksellä helmikuun alussa ja ohjelman perustana on Nurmijärven kunnan strategia vuosille 2022–2023. Valmistelussa kuultiin esihenkilöiden ja henkilöstön näkemyksiä. Tärkeimpinä teemoina nousivat esille yhteisöllisyys, työyhteisö, työkaveruus sekä arvostava kohtaaminen.

Kunnan palveluksessa oli vuoden 2023 lopussa yhteensä 1 731 henkilöä (v. 2021: 1 769), joista vakinaisessa työ- tai virkasuhteessa oli 77,6 % ja määräaikaisessa palvelusuhteessa 22,4 % (Jakauma pysynyt samana kuin vuonna 2022). Henkilöstömäärä laski edelliseen vuoteen nähden 2 % (38 henkilöä). Laskua oli sivistys- ja hyvinvointitoimialalla, Aleksia-liikelaitoksessa ja konsernipalveluissa. Luvuissa on mukana Keski-Uudenmaan soteen siirtynyt henkilöstö (n. 30 henkilöä). Vakituisen henkilöstön ulkoinen lähtövaihtuvuus oli 11 % (v. 2022: 15 %).

Palkkakulut kasvoivat edelliseen vuoteen nähden 4 % (2,6 Meur). Palkkoja ja palkkioita maksettiin yhteensä 68,2 milj. euroa (2022: 65,6 milj. euroa). Henkilöstökuluja kertyi yhteensä 83,6 milj. euroa (v. 2022: 80,6 milj. euroa). Asukasta kohden suhteutettuna henkilöstökulut olivat 1 865 euroa / asukas (v. 2022: 1 814 euroa). Vuonna 2023 toimeenpantiin kunta-alan valtakunnallista sopimusratkaisua, joka sisälsi useita palkkaratkaisuja. Vuonna 2023 palkkoja korotettiin 1.6.2023 alkaen 2,02–2,2 % yleiskorotuksella. Lisäksi jaettavana oli 1.6.2023 alkaen paikallisia järjestelyeriä (0,4 % ja 0,3 % palkkasummasta) sekä kehittämishjelmaerä (1,2 % palkkasummasta) ja kertaerä 30.6.2023.

Työterveyshuollon kokonaiskustannukset nousivat edelliseen vuoteen nähden 100 000 euroa (12 %). Kunnan henkilöstön työterveyshuollon palvelujen kokonaiskustannukset vuonna 2023 olivat 954 724 euroa (v. 2022: 848 852 euroa). Työterveyshuollon kustannusten kehitys esitetty alla olevassa taulukossa henkilötyövuotta kohden.

Työterveyshuollon kustannukset vuosina 2020–2023.

	2020	2021	2022	2023
Kustannukset yhteensä /htv	518 €	479 €	488 €	554 €
Kustannukset Kela korvausluokassa I (ennalta ehkäisevä työterveyshuolto)	50 %	58 %	57 %	61 %
Kustannukset Kela korvausluokassa II (sairaanhoito)	50 %	39 %	39 %	39 %

Vuonna 2023 sairauspoissaolojen määrä henkilöä (HTV) kohden oli 18,7 kalenteripäivää (v.2022: 20 pv). Sairauspoissaolojen määrä henkilöä kohden laski edelliseen vuoteen nähden, mutta on edelleen korkeammalla tasolla kuin koronaa edeltävänä aikana. Työterveyshuollon kirjoittamien sairauspoissaolotodistusten perusteella kaksi suurinta diagnosiryhmää sairauspoissaoloissa olivat mielenterveyden häiriöt (47 %) ja tuki- ja liikuntaelinsairaudet (35 %). Sairauspoissaolojen laskennallinen kustannus vuonna 2023 oli noin 3 miljoonaa euroa (v. 2022: 3,3 miljoonaa euroa).

7. Arvioinnin painopistealueisiin liittyvät ja muut havainnot

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue ja rajapinta

Hyvinvointialueet aloittivat palveluiden järjestämisen toimintansa 1.1.2023 alkaen. Nurmijärven kunta kuuluu Keski-Uudenmaan hyvinvointialueeseen ja hyvinvointialueen toiminnan myötä aikaisempi Keski-Uudenmaan sotekuntayhtymä ajettiin alas. Nurmijärveltä siirtynyt henkilöstön määrä oli vähäinen ja kohdistui enemmän kotoutumispalveluihin sekä kuraattoreihin ja psykologeihin.

Hyvinvointialueen toiminnan alkaminen on tarkoittanut sitä, että iso osa verotuloista ja sotekulut ovat siirtyneet hyvinvointialueelle. Vuoden 2022 aikana kunnan tuloveroprosentti oli 19,75 % ja vuodelle 2023 päätettiin 7,11 % tuloveroprosentista, jotka oli sidottu hyvinvointialueudistuksen vuoksi. Vuodelle 2024 kunnanvaltuusto päätti nostaa tuloveroprosentin 7,5 %:iin.

Nurmijärven kunta on tehnyt hyvinvointialueen kanssa yhteistyötä vuoden aikana ja tietoa on kulkenut puolin ja toisin, myös pelastuslaitoksen osalta. Kunnan näkökulmasta on kuitenkin suuria huolia ja katvealueita on tunnistettu. On tunnistettu myös palveluita, joiden jako on epäselvää hyvinvointialueen ja kunnan välillä. Näitä oli esimerkiksi rajapinnalla oleva hyvinvointi ja ennaltaehkäisevä toiminta sekä avustukset.

Hyvinvointialueiden kanssa sote-kuntayhtymien kuntien vuokrasopimusten irtisanomisaika on 6 kuukautta, kun muilla kunnilla se on kolme vuotta. Sote-kiinteistöjen myyntiin varaudutaan, sillä kunnalla ei ole intressejä pitää mahdollisesti tyhjiksi jääviä kiinteistöjä.

Talous ja NUUKA-ohjelma

Tilikausi 2023 päättyi Nurmijärven kunnan historian parhaimpaan tulokseen ollen positiivinen 23,1 milj. euroa. Syynä historiallisen suureen ylijäämään olivat sote-uudistuksen seurauksena syntyneet verojen täsmennyserät ja Ilvesvuoren pohjoisosan myynti Kesko Oyj:lle. Tulos olisi jäänyt negatiiviseksi ilman näitä eriä. Tilikauden ylijäämä asettui 15,1 milj. euroon tuloksesta tehdyn 8,0 milj. euron investointivaruuden jälkeen. Velkamäärää kyettiin supistamaan suunniteltua enemmän.

Nurmijärven kunnanvaltuusto päätti marraskuussa 2022 käynnistää NUUKA-ohjelman päivitystyön ja nimesi poliittisen ohjausryhmän johtamaan valmistelutyötä. Talouden sopeutustyöllä tähdätään kunnan merkittävän velkaantumisen hillitsemiseen sekä alijäämäkierteen katkaisemiseen. Kunnanvaltuusto hyväksyi NUUKA-ohjelman kesäkuussa 2023 ja loppuosan marraskuussa 2023. Ohjelman täytäntöönpano jatkuu tulevina vuosina. NUUKA-päätöksellä saatiin rahoitusta parannettua pidemmällä aikajänteellä, suuruusluokka noin 6 miljoonaa euroa (kh 14.6.2023, 96 §).

Kunnan toimintaa tulevaisuudessa haastaa edelleen kunnan talouteen ja erityisesti voimakkaaseen velkaantumiseen liittyvät ongelmat. Kunnan lainakanta on noussut 84,4 miljoonasta eurosta 228,7 milj. euroon aikavälillä 2012–2022, vaikka vuoden 2023 poikkeuserien ansiosta lainakantaa saatiin pienennettyä 33,7 milj. eurolla. Kunnan kiinteistöjen kuntoon liittyvien haasteiden vuoksi lainakanta tulee kasvamaan huomattavasti erityisesti 2020-luvun loppupuolella NUUKA-ohjelman sopeutuksista huolimatta. Korkokuluihin sisältyy riskiä, kun nollakorkoiset lainat erääntyvät ja joudutaan nostamaan uusia korollisia lainoja.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta suosittaa, että talouden tunnuslukujen trendiä ja muutosvauhtia seurattaisiin edelleen aktiivisesti ja näistä raportoitaisiin säännöllisesti. Lisäksi kumulatiivisen ylijäämän muutosta on syytä seurata. Kunnan kumulatiivinen ylijäämä vuonna 2023 oli 47,4 milj. euroa (v. 2022: 43,9 milj.) ja konsernin ylijäämä 97,2 milj. euroa (2022: 102,8 milj euroa).

8. Liikelaitosten taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

8.1 Nurmijärven Vesi

Nurmijärven vesi (1 000 €)	TA 2023	Muutos	TA+ muutos	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama-%
Liikevaihto	10 687	0	10 687	10 371	316	-3 %
Liiketoiminnan muut tuotot	323	0	323	466	143	44 %
Materiaalit ja palvelut	-3 512	0	-3 512	-3 554	-42	-1 %
Henkilöstökulut	-1 485	0	-1 485	-1 505	-20	-1 %
Poistot ja arvonalentumiset	-3 500	0	-3 500	-3 128	386	11 %
Liiketoiminnan muut kulut	-168	0	-168	-308	-140	-84 %
Liikelyijäämä	2 345	0	2 345	2 342	-3	0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-238	0	-238	-390	-152	-64 %
Tilikauden ylijäämä	2 107	0	2 107	1 952	-155	-7 %

Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen liiketoiminnan tuotot olivat yhteensä 10,84 milj. euroa, joka oli noin 170 tuhatta euroa (1,5 %) muutettua talousarviota alhaisempi. Tuottojen supistuminen johtui laskutetun jätevedenkäsittelyn ja vedenkulutuksen alentumisesta.

Talousvettä myytiin 1,724 milj.m³ eli 2,6 % vähemmän kuin vuonna 2022. Talousveden käyttömaksutulot olivat 3,09 milj. € ja perusmaksut 1,01 milj. €. Jätevettä laskutettiin 1,95 milj.m³, mikä oli 6,2 % vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Jäteveden käyttömaksujen tulot olivat 4,67 milj. € ja perusmaksujen 1,17 milj. €.

Toimintakulut olivat noin 5,37 milj. €. Kuluja syntyi noin 201 000 € eli 3,8 % enemmän kuin muutetussa talousarviossa. Operatiiviset kustannukset kuten energia, kemikaalit, palvelujen ostot ja henkilöstökulut toteutuivat likimäärin talousarvion mukaisina. Liiketoiminnan muissa kuluissa oli nousua 150 000 euroa.

Liikelyijäämä noin 2,34 milj. € oli likimäärin muutetun talousarvion mukainen. Tilikauden ylijäämä noin 1,95 milj. € jäi muutetusta talousarviosta noin 155 000 euroa. Liiketoiminnan tuotot jäivät talousarviosta ja ylijäämää rasittivat myös viemäritukosten aiheuttamista vahingoista maksetut korvaukset.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Tavoitteen mittari	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Tarla
Asiakas tyytyväisyyden paraneminen	Asiakastyytyväisyys-tutkimuksen WACSI-indeksi (asteikko 4–10)	>8,58	8,69 Asiakastyytyväisyyskysely on toteutettu, tulokset saatiin elokuussa	●
Vedenjakelun toimintusvarmuus	Putkirikkojen suhteellinen määrä (kpl/100 km/vuosi)	3,3	2,8 Vuoden suhteellinen putkirikkojen määrä	●
Talousveden laatu	Laatuvaatimuksen ja -tavoitteet täyttävä vedenlaatu (%)	100	100 Talousvesi täytti laatuvaatimukset ja -tavoitteet tammi-elokuun aikana.	●
Vesijohtoverkoston vuotovesimäärän vähentäminen	Aluemitäusjärjestelmän uusien käytössä olevien kaivojen lukumäärä (mittausdata siirtyy raportointijärjestelmään)	20	0 Aluemitäusjärjestelmän toimittaja valittu. Kaivojen ja mittareiden asennus käynnissä.	●

Henkilöstön työtyytyväisyys pysyy hyvänä	Henkilöstökyselyn arvosana (asteikko 1–5)	>2,8	3,2 Vuoden 2023 henkilöstökysely.	●
Vastine 48	Aluemittauskaivojen määrää on tarkennettu.		Aluemittauskaivojen rakentaminen on edelleen siirtynyt. Osa kaivoista rakennetaan 2024 aikana ja niistä mittausdata siirtyy raportointijärjestelmään. Jatkossa verkoston mittaroinnin painopistettä siirretään asiakkaiden vesimittareiden etäluennan kehittämiseen, mikä mahdollistaa reaaliaikaisen vedenkulutuksen seurannan.	

Tarkastuslautakunta

Vesilaitoksen vastuulta poistettiin hulevesijärjestelmä ja hoidetaan jatkossa yhteistyössä kunnan kanssa. Huleveden vastuunjako on edelleen sopimatta.

Vastine 49

Kunnan hulevesisuunnitelma ja -ohjelma laaditaan vuosina 2024-25. Samalla sovitaan vastuunjako vesilaitoksen ja kunnan kanssa sekä allekirjoitetaan mahdollinen operointisopimus.

8.2 Aleksia

Aleksia-liikelaitos (1 000 €)	TA 2023	Muutos	TA+ muutos	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama-%
Liikevaihto	9 760	0	9 760	9 257	-503	-5 %
Liiketoiminnan muut tuotot	58	0	58	177	119	207 %
Materiaalit ja palvelut	-3 612	0	-3 612	-3 266	346	10 %
Henkilöstökulut	-5 019	0	-5 019	-4 988	31	1 %
Poistot ja arvonalentumiset	-140	0	-140	-74	66	47 %
Liiketoiminnan muut kulut	-927	0	-927	-915	12	1 %
Liikelylijäämä	120	0	120	192	72	61 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	13	13	100 %
Tilikauden ylijäämä	120	0	120	206	68	72 %

Talousarvion mukaan Aleksian toimintatuotot toteutuivat 503 tuhatta euroa esitettyä pienempinä. Kulut alittuivat 346 tuhannella eurolla. Liikelaitoksen tulostavoite oli talousarvion mukaan 120 tuhatta euroa ylijäämäinen ja tulos muodostui lopulta 206 tuhatta euroa ylijäämäiseksi.

Vuoden 2023 alusta toimintansa aloittaneen Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen toiminnan muutoksilla oli vaikutusta liikelaitoksen toimintaan ja talouteen. Liikelaitoksessa käytyjen yt-neuvottelujen seurauksena toimintaa sopeutettiin: 7 työtehtävää lakkautettiin ja osa-aikaistettiin vuoden 2023 alusta alkaen. Muutoksen kohteena olevalle henkilöstölle tarjottiin muita tehtäviä liikelaitoksesta ja kunnasta.

Aleksia-liikelaitoksen osalta NUUKA-ohjelmassa linjattiin, että ruoka- ja siivouspalvelujen tuotantotapaa tarkastellaan. Jos tarkastelun perusteella todetaan, että markkinaehtoinen tapa tuottaa palvelua on tuotannollisesti ja taloudellisesti edullisempi, palvelut voidaan ulkoistaa tai tehdä yhteistyössä muiden julkisten toimijoiden kanssa. Aleksian tuotantotavan tarkastelun osalta on loppuvuonna 2023 toteutettu markkinakartoitus, jonka yhteydessä on selvitetty mahdollisten ostajatahojen kiinnostus Aleksiaan ja sen tarjoamiin palveluihin. Valtuusto päätti vuoden 2024 puolella, että Aleksia jatkaa edelleen liikelaitoksena.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen painopistealue: Panostamme vaikuttaviin ja oikea-aikaisiin peruspalveluihin

Näkökulma	Seurannan mittari tai tapa	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Tarla
Talous	Ruokapalvelun hinta e/ateria	3,38	3,21	●
Talous	Siivouksen hinta e/m ²	25,84	22,09	●
Talous	Positiivinen tilikauden tulos	Tulot kattavat menot	Tulot kattavat menot	●
Talous	Kilpailukykyinen hintataso verrattuna muihin palveluntuottajiin	Kilpailukykyinen hintataso verrattuna muihin palveluntuottajiin	Markkinakartoituksen mukaan kilpailukykyinen hintataso verrattuna muihin palveluntuottajiin	●
Henkilöstö	Henkilöstökyselyn tulos (asteikko 1–4)	3	3,4 (asteikko 1-5)	●
Asiakas	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos (asteikko 1–5)	4	Päiväkodit: 4,17 Koulut: 4,3	●
Vastuullisuus	Ruokahävikki, % osuus valmistetusta ruoasta	a) Kerätään tietoa ns. pohjalukuun ja määritellään sen perusteella tavoite tuleville vuosille b) Lisätään ylijäämäruoan myyntiä ResQ-sovelluksella	a) pohjaluku on kerätty: arvio elintarvikemäärästä vuonna 2023 on 82 000 kg (yht. 328 000 e, elintarvikejäte 4 e/kg). Arvio koko vuodelle on laskettu 3 kk mitaustulosten perusteella. Jatkossa mitaus on päivittäistä ja jatkuvaa. Seurannan mittaria tulee tarkentaa seuraaville vuosille. b) Tavoite on saavutettu. Myynti ollut vuonna 2022 12.382 e, vuonna 2023 23.456 e. Lisäksi Aleksia on lahjoittanut hävikkiruokaa kahdelle toimijalle.	●
Vastuullisuus	Kotimaisten elintarvikkeiden osuus %	Kerätään tieto ns. pohjalukuun ja määritellään sen perusteella tavoite tuleville vuosille	Tiedon keruu toteutunut, kotimaisuusaste 75 %	●
Vastine 50	Ruokahävikin seurantaan kerättiin pohjatietoa vuonna 2023.			

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta nostaa esille, että ruokahävikin arvioinnissa ResQ-tiedot ja hävikkiruoan määrätiedot tulisi tuoda laajemmin osaksi raportointia. Henkilöstökyselyssä käytetty asteikko jää epäselväksi, onko kyseessä 1–4 vai 1–5.

Vastine 51

Ruokahävikin määrästä kerättiin pohjatietoa vuonna 2023, jonka perusteella mittaria tarkennettiin vuodelle 2024. Seuranta on vuonna 2024 järjestelmällistä ja siitä raportoidaan osavuosisikatsauksissa ja tilinpäätöksessä.

Henkilöstökyselyn arviointiasteikko muuttui asteikoksi 1-5, joka on jäänyt korjaamatta mittariin. Henkilöstökysely tehtiin yhdessä koko kunnan kanssa. Aiemmin Aleksiassa tehtiin kohdennettu kysely, jonka arviointiasteikko oli 1-4.

9. Kuntakonserni ja omistajaohjaus

Kunnan konserniohjauksen muodostavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Konserniohjauksesta on annettu määräykset kunnan hallintosäännössä ja konserniohjeessa. Konserniohjeessa on annettu määräykset konsernin ohjauksen, seurannan, raportoinnin ja valvonnan järjestämisestä. Kunnan omistajapoliittiset linjaukset hyväksyttiin valtuustossa helmikuussa 2022. Linjauksissa todetaan yhteisöittäin peruste omistukselle sekä esitetään kunnan yhteisölle asettamat pitkän aikavälin strategiset tavoitteet. Samaan aikaan omistajapoliittisten linjausten kanssa valmisteltiin päätöksentekoon erillinen konserniselvitys Nurmijärven Sähkö Oy:n ja Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen konserni- ja omistusrakenteiden kehittämisestä.

Nurmijärven kuntakonserniin kuuluu 7 tytäryhteisöä ja 6 osakkuusyhteisöä. Lisäksi kunta on mukana 3 kuntayhtymän toiminnassa. Kunnan konsernirakenteessa tapahtui merkittäviä muutoksia vuoden 2023 aikana, kun Keski-Uudenmaan hyvinvointialue 1.1.2023 aloitti toimintansa. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle siirtyivät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen ja erikoissairaanhoidon järjestäminen. Tämän vuoksi kunta ei ole mukana enää Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymässä, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä sekä Eteva-kuntayhtymässä, sillä palvelut siirtyivät hyvinvointialueelle.

Lisäksi Uudenmaan työterveys Oy:n omistus siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023 ja myytiin tytäryhteisö Klaukkalan Säästökeskus, jotka olivat omistajapoliittisten linjausten mukaista. Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymän omistusosuus tullaan myös siirtämään hyvinvointialueelle omistajapoliittisten linjausten mukaisesti. Loppuselvityksen laatiminen ja toteuttaminen sekä viimeinen tilinpäätös ja tilintarkastus tapahtuu vuoden 2024 aikana.

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

9.1 Nurmijärven Sähkö -konserni

Nurmijärven Sähkö -konserni (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama-%
Liikevaihto	36 760	46 753	40 391	-6 362	-13 %
Liikevoitto/-tappio	3 950	4 464	9 324	4 860	109 %
Tilikauden tulos	-4 718	3 430	6 558	3 128	91 %
Taseen loppusumma	117 385	115 500	128 371	12 871	11 %
Lainakanta	12 562	6 800	11 684	4 884	72 %
Omavaraisuusaste	56 %	63 %	55 %	-8 %	-8 %

Nurmijärven Sähkö -konsernille asetetut sitovat toiminnalliset tavoitteet olivat:

Tavoite	Tavoitteen mittari	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Tarja
Uusiutuvan kotimaisen energian osuus kaukolämmön tuotannosta vähintään 95 %	Uusiutuvien polttoaineiden käyttö suhteessa polttoaineiden kokonaiskäyttöön	Toteutuu	Toteutunut (97 %) Toimenpiteet: Ylläpidetään ympäristötavoitteen mukaista tasoa lämpöverkon ja lämpöasemien osalta	●
Sähkön siirtohinta alle valtakunnan keskiarvon	Yhtiön siirtohinta verrattuna Energiaviraston julkaiseman siirtohintataulukon mukaiseen keskiarvohintaan tyyppikäyttäjistä	Toteutuu	Toteutunut Toimenpiteet: Seurataan markkinatilannetta hintakeskiarvojen osalta ja pidetään oma hinnoittelu kilpailukykyisenä verrattuna vastaavan kaltaisiin yrityksiin	●

Nurmijärvi

Konsernin pitkänajan liikevoitto kestäväällä tasolla, joka mahdollistaa nykytasoisien osinkojen maksun kunnalle	Liikevoitto (%)	Toteutuu	Toteutunut (23,1 %) Toimenpiteet: Seurataan yhtiön kannattavuutta ja reagoidaan muutoksiin	●
---	-----------------	----------	--	---

9.2 Nurmijärven Kodit Oy

Nurmijärven Kodit Oy (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama-%
Liikevaihto	14 729	15 220	14 850	-370	-2 %
Liikevoitto/-tappio	2 647	1 899	522	-1 377	-73 %
Tilikauden tulos	10	0	8	8	100 %
Taseen loppusumma	94 229	92 809	89 827	-2 982	-3 %
Lainakanta	90 092	85 818	86 174	356	0 %
Omavaraisuusaste	2,0 %	1 %	1,2 %	0,2 %	0,2 %

Nurmijärven kodin sitovia toiminnallisia tavoitteet ovat:

Tavoite	Tavoitteen mittari	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Tarla
Olemme alueen halutuin vuokranantaja	Asukkaiden suosittelemiseksi	70	71 Toimenpiteet: Asukaspalautteen jatkuva seuranta, järjestelmäprojekti ja sitä kautta tavoitettavuuden parantaminen	●
Olemme haluttu työnantaja	Henkilöstön suosittelemiseksi	60	91 Toimenpiteet: Kehittämiseen, tiedonkulkuun ja yhteisöllisyyteen panostetaan	●
Vuokrasaatavien osuus liikevaihdosta	% liikevaihdosta	1,3	1,6 Toimenpiteet: Maksuvaikeusasiakkaita kontaktoidaan järjestelmällisesti. Lisäksi on tehty ohjeita ja tehostettu viestintää.	●
Asunnot ovat haluttuja	Käyttöaste	98,5	97,4 Toimenpiteet: Kehitetään markkinointia ja vuokraustoimintaa. Kunnostetaan kohteita ja asuntoja järjestelmällisesti.	●

9.3 Rajamäen Uimahalli Oy

Rajamäen Uimahalli Oy (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama-%
Liikevaihto	1 455	1 595	1 809	214	13 %
Liikevoitto/-tappio	-832	-661	-525	136	21 %
Tilikauden tulos	-830	-660	-528	132	20 %
Taseen loppusumma	8 207		7 586		
Lainakanta	12 007	12 007	12 007		
Omavaraisuusaste		neg.	neg.		

Nurmijärvi

Uimahallille asetetut sitovat toiminnalliset tavoitteet olivat:

Tavoite	Tavoitteen mittari	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Tarla
Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka	Henkilöstö kokee työilmapiirin hyväksi asteikolla 8–10 (1-10)	100 %	NPS 42 mittari vaihtunut Toimenpiteet: Koulutus, terveystapaamiset, hyvä dialogi Tavoitetta on aikaisemmin seurattu vuosittain tehtävällä työhyvinvointikyselyllä vakituiselle henkilöstölle ja mittariksi on valittu kuinka henkilöstö kokee työilmapiirin asteikolla 0-10. Nyt kysely toteutettiin eri tavalla ja raportoitavaksi mittariksi valittiin suosittelu halukkuutta kuvaava NPS arvo. Kyselyyn, johon ensimmäistä kertaa vastasivat myös tuntiohjaajat NPS arvo oli 42. Arvoa 50 pidetään erinomaisena, joten voidaan todeta, että tavoitteesta jäätiin jonkin verran.	●
Tuottavuus ja taloudellisuus	toimintatuki/asiakaskäynnit/ vuosi (Toimintatuen osuus asiakaskäyntiä kohden)	2,46 €	2,37 € Toimenpiteet: Tuottavuuden parantaminen -oheismyynti & kulut & liikevaihto	●
Laatu ja vaikuttavuus	Asiakastyytyväisyys yli 90 %	90 %	92 % Toimenpiteet: Onnistuttuaan tuottamaan eri asiakkuuksille personoituja palveluita ja tuotteita	●
Laatu ja vaikuttavuus	Asiakaskäyntikerat/vuosi (Asiakasvolyymi)	285 000	320 412	●

9.4 Kiinteistöyhtiöt

Valtuusto asetti omistamilleen kiinteistöyhtiöille toiminnalliseksi tavoitteeksi, että kiinteistöt ovat käytölkelpoisia toimitiloina ja käyttöase-% on 95 %. Tavoite toteutui kiinteistöyhtiöissä seuraavasti:

Yhtiö	Tavoitteen mittari	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Tarla
Kiinteistö Oy Aito-helmi	Käyttöaste %	95 %	100 % Huolehditaan tilojen korjauksista ajallaan ja kehitetään tiloja käyttäjälähtöisesti ja proaktiivisesti.	●
Koy Aleksis Kiventie 14	Käyttöaste %	95 %	100 % Huolehditaan tilojen korjauksista ajallaan ja kehitetään tiloja käyttäjälähtöisesti ja proaktiivisesti.	●
Koy Nurmijärven Virastotalo	Käyttöaste %	95 %	100 % Pidetään tilat teknisesti ja turvallisesti vuokrattavassa kunnossa.	●

10. Yhteenveto havainnoista ja suosituksista

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota, että tilinpäätöksen toteutumaa on verrattu muutettuun talousarvioon. Toteutumaa tulisi myös verrata alkuperäisen talousarvioon sekä edelliseen vuoteen, jotta saadaan todellinen kokonaiskuva kehityksestä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Nurmijärven kunnan strategiasta on johdettu talousarvioon liikaa sitovia tavoitteita. Strategiasta tulisi johtaa keskeisiä ja selkeitä tavoitteita sekä niille välitavoitteet, mikäli tavoite kohdistuu useammalle talousarviovuodelle. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että strategiaan on tehty uutena asiana puolivälitarkastelua.

Osaksi sitovia tavoitteita on tuotu myös paljon erillisiä mittareita ja niitä on hyvä seurata, mutta niiden linkittyminen sitoviin tavoitteisiin jää epäselväksi. Varsinaisia tavoitetasoja niille ei ole asetettu. Kaikkiin ei ollut tietoja vuoden 2023 osalta. Tavoitteiden toteutumisen arviointia ei ole voitu kaikilta osin suorittaa ja tarkastuslautakunta on arvioinut mittareita oletusarvoisesti niin, että tavoite on olla edellisvuotta parempi. Jokaiselle mittarille tulisi olla selkeä tavoitetaso, jotta toteutumista voidaan arvioida.

Useamman toimialan yhteisistä tavoitteista ei käy selkeästi ilmi, kuka on tavoitteen toteutumista edistänyt ja kuka on tavoitteen saavuttamisesta viime kädessä vastuussa. Toiminnan tuloksellisuuden arviointi on haasteellista, kun vastuutahon resursseja ei ole määritelty.

Lisäksi tarkastuslautakunta kiinnittää vakavasti huomiota Nurmijärven lukion ja yläkoulun (NYK) puutteelliseen hankesuunnitteluun ja -ohjaukseen. Kunnan mittapuilla kyseessä on merkittävä investointi. Päätöksenteossa tulisi olla käytössä vaihtoehtoista riittävät ja oikeat tiedot. Vuoden 2023 tilanteessa hanke on muuttunut merkittävästi vuoden 2021 päätetystä.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että sitovien tavoitteiden, mittareiden, tavoitetasojen sekä toteutumisen arviointien yhteyttä toisiinsa tiivistetään ja selkeytetään. Myös numerointia voisi käyttää painopisteen ja alatavoitteen yhdisteltävyyden apuna.

Tarkastuslautakunta esittää, että tavoitteiden määrittelemiselle laaditaan yhteinen pohja, jotta tavoitteet olisivat yhdenmukaisesti laadittu ja keskeiset asiat olisi varmasti määritelty (tavoite, mittari, tavoitetaso, toteutumisen arviointi). Pohja voisi olla esimerkiksi osa talousarvion laadintaohjeita.

Vastine:

KON: Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota oikeaan asiaan. Kuluvan strategiakauden aikana on havaittu, että strategiaa tulisi fokusoida aiempaa enemmän ja sitovien tavoitteiden määrää vähentää. Strategian tiivistäminen ja yksinkertaistaminen parantaisi myös sen ohjausvaikutusta. Myös mittaristoa ja sen arviointia tulee selkeyttää tulevassa strategiaprosessissa.

11. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Tarkastuslautakunta esittää valtuustolle, että valtuusto velvoittaisi kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen ja antamaan vastineet kertomuksen havaintoihin sekä raportoimaan valtuustolle kuluvan vuoden aikana havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä.

Tilintarkastaja esittää tilintarkastuskertomuksessa tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Nurmijärvellä 21. päivänä toukokuuta 2024

Hannu Toikkanen
puheenjohtaja

Jukka Anttila
varapuheenjohtaja